

Vybrané příklady z českého výtvarného umění v příbězích pro děti

Diplomová práce

Studijní program:

Studijní obor:

Autor práce:

Vedoucí práce:

M7503 Učitelství pro základní školy

Učitelství pro 1. stupeň základní školy

Bc. Olga Hottmarová

PhDr. Hana Valešová, Ph.D.

Katedra primárního vzdělávání

Zadání diplomové práce

Vybrané příklady z českého výtvarného umění v příbězích pro děti

Jméno a příjmení: **Bc. Olga Hottmarová**
Osobní číslo: P16000411
Studijní program: M7503 Učitelství pro základní školy
Studijní obor: Učitelství pro 1. stupeň základní školy
Zadávací katedra: Katedra primárního vzdělávání
Akademický rok: **2017/2018**

Zásady pro vypracování:

Cíl: Na základě vybraných příkladů z českého výtvarného umění vytvořit soubor deseti příběhů o významných malířích a sochařích a jejich charakteristické tvorbě. Příběhy využít prakticky ve výuce výtvarné výchovy v 5. třídě ZŠ a prostřednictvím výzkumného šetření (pretest, posttest) ověřit vzdělávací účinnost projektu. Celý projekt fotograficky zdokumentovat.

Požadavky: Orientace v odborné literatuře, znalost terminologie, vytvoření souboru příběhů s tematikou představitelů českého výtvarného umění, realizace výtvarných aktivit v praxi, jejich evaluace a fotodokumentace.

Metody: Výzkumné šetření u žáků 5. třídy ZŠ – pretest, posttest. Návrh, realizace a evaluace výtvarných aktivit inspirovaných souborem příběhů.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

tištěná/elektronická
Čeština

Seznam odborné literatury:

BABYRÁDOVÁ, H., 2005. Výtvarná dílna. Praha : Triton v koedici s Masarykovou univerzitou v Brně. ISBN 80-7254-705-4.
BIRD, M., 2017. Dějiny umění v příbězích pro děti. Praha: Albatros Media. ISBN 978-80-264-1691-3.
ELIÁŠOVÁ, S., SLAVÍK, J., 2007. Dívej se, tvoř a povídej! Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0876-1.
HAZUKOVÁ, H., 2010. Didaktika výtvarné výchovy VI. Praha: Univerzita Karlova. ISBN: 978-80-7290-434-1.
HENDL, J., 2005. Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace. Praha: Portál. ISBN 80-7367-040-2.
PLUMMER, M., 2018. Hry pro rozvoj všímavosti u dětí. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1308-6.
ŠVAŘÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K. a kol., 2007. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-313-0.
UHLÍŘ, J., 2002. Tvoříme ve stylu známých malířů. Praha: Portál. ISBN 80-7178-670-5.

Vedoucí práce:

PhDr. Hana Valešová, Ph.D.
Katedra primárního vzdělávání

Datum zadání práce:

1. dubna 2018

Předpokládaný termín odevzdání:

1. prosince 2019

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Jana Johnová, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má diplomová práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

13. května 2020

Bc. Olga Hottmarová

Poděkování

Děkuji tímto vedoucí své diplomové práce PhDr. Haně Valešové, Ph.D. za čas, ochotu a inspiraci, které mi věnovala při tvorbě této práce.

Anotace

Cílem diplomové práce je vytvořit soubor deseti metodických listů o významných současných českých malířích a sochařích a jejich charakteristické tvorbě. Celý projekt bude zrealizován a fotograficky zdokumentován ve výuce výtvarné výchovy v 5. třídě na ZŠ Pastelka, o. p. s., Rumburk.

Klíčová slova

výtvarné umění, současní umělci, metodické listy, umělecká díla, výtvarná výchova

Annotation

The aim of the diploma thesis is to create a set of ten methodological sheets about important contemporary Czech painters and sculptors and their characteristic work. The whole project will be realized and photographically documented in the teaching of art education in the 5th grade at the elementary school Pastelka, o. p. s., Rumburk.

Key words

fine arts, contemporary artists, methodical sheets, works of art art education

Obsah

Úvod.....	14
1 Významní čeští malíři a sochaři.....	16
2 Výtvarná výchova a umění.....	19
2.1 Výtvarná výchova v RVP.....	19
2.2 Výtvarná výchova v praxi.....	21
2.3 Příběh a pohádka.....	22
2.4 Výtvarné hry.....	22
2.5 Reflektivní dialog.....	23
2.6 Komunikační kruh.....	24
3 Metodický list.....	26
3.1 Výtvarné techniky.....	27
4 Praktická část.....	30
4.1 Metodické listy.....	30
4.2 Realizace v praxi.....	31
5 Představení umělce.....	32
5.1 Jan Pohribný.....	34
5.1.1 Téma/Námět: Krychle a světelná hra.....	35
5.1.2 Téma/Námět: Světelný čtverec – jedna strana krychle.....	38
5.2 Zdeněk Sýkora.....	40
5.2.1 Téma/Námět: Labyrinty pro skleněnou.....	41
5.2.2 Téma/Námět: Cesty vody.....	44
5.3 Zdeněk Beran.....	46
5.3.1 Téma/Námět: Cesty a doupaty.....	47
5.3.2 Téma/Námět: Doupe líkožrouta smrkového.....	49
5.4 Jiří Kolář.....	51
5.4.1 Téma/Námět: „Rozprostřená nálada“.....	52

5.4.2 Téma/Námět: Květiny na školní zahradě.....	55
5.5 Vladislav Mirvald.....	58
5.5.1 Téma/Námět: „Kaňkáž – kamufláž“	59
5.5.2 Téma/Námět: Cesta do středu	64
5.6 Adriena Šimotová.....	66
5.6.1 Téma/Námět: Mraky a já.....	67
5.6.2 Téma/Námět: Bosky v trávě.....	71
5.7 Eva Kmentová.....	73
5.7.1 Téma/Námět: Má podaná ruka tobě.....	74
5.7.2 Téma/Námět: Tři sestry v trávě.....	77
5.8 Zorka Ságlová.....	80
5.8.1 Téma/Námět: Tkaný obraz.....	81
5.8.2 Téma/Námět: Strašákova šála.....	84
5.9 Ivan Kafka.....	87
5.9.1 Téma/Námět: Cesta ze začarovaného lesa.....	88
5.9.2 Téma/Námět: Moje cesta z lesa.....	90
5.10 Petr Nikl.....	92
5.10.1 Téma/Námět: Pohádka o Rybabě a mořské duši.....	93
5.10.2 Téma/Námět: Pohádka o Rybabě a mořské duši.....	95
6 Pretest.....	97
7 Posttest.....	97
8 Závěr.....	99
9 Zdroje.....	101
9.1 Knižní zdroje.....	101
9.2 Internetové zdroje.....	103
9.3 Zdroje obrázků:.....	104
10 Přílohy.....	109
Příloha A.....	109
Příloha B:.....	110

Příloha C:.....	111
Příloha D:.....	112
Příloha E:.....	113
Příloha F:.....	114

Seznam obrázků

Obrázek 1: Talati, 1998.....	34
Obrázek 2: Krychle a světelná hra 1.....	37
Obrázek 3: Krychle a světelná hra 2.....	37
Obrázek 4: Světelný čtverec 2.....	39
Obrázek 5: Světelný čtverec 1.....	39
Obrázek 6: Linie č. 100, 1992.....	40
Obrázek 7: Labyrint pro skleněнку 1.....	43
Obrázek 8: Labyrint pro skleněнку 2.....	43
Obrázek 9: Cesty vody 1.....	45
Obrázek 10: Cesty vody 2.....	45
Obrázek 11: Výlez, 1965.....	46
Obrázek 12: Cesty a doupata 1.....	48
Obrázek 13: Cesty a doupata 2.....	48
Obrázek 14: Doupě lýkožrouta smrkového 2.....	50
Obrázek 15: Doupě lýkožrouta smrkového 1.....	50
Obrázek 16: Vyznamenaní Boženy Němcové (diptych), 1994.....	51
Obrázek 17: Rozprostřená nálada 1.....	54
Obrázek 18: Rozprostřená nálada 2.....	54
Obrázek 19: Motýli, 1968.....	56
Obrázek 20: Květiny na školní zahradě 1.....	57
Obrázek 21: Kaňkáž, 1962.....	58
Obrázek 22: Kaňkáž – Kamufláž 1.....	61
Obrázek 23: Kaňkáž – Kamufláž 2.....	61
Obrázek 24: Kaňkáž – Kamufláž 4.....	62
Obrázek 25: Kaňkáž – Kamufláž 3.....	62
Obrázek 26: Kužel, 1965.....	63

Obrázek 27: Cesta do středu ... 1.....	65
Obrázek 28: Cesta do středu ... 2.....	65
Obrázek 29: Tváře, 1996.....	66
Obrázek 30: Mraky a já 1.....	69
Obrázek 31: Mraky a já 2.....	69
Obrázek 32: Tváře, 1986.....	70
Obrázek 33: Bosky v trávě.....	72
Obrázek 34: Tři pěsti, 1971.....	73
Obrázek 35: Má podaná ruka tobě 2.....	76
Obrázek 36: Tři sestry v trávě 3.....	78
Obrázek 37: Tři sestry v trávě 1.....	79
Obrázek 38: Tři sestry v trávě 2.....	79
Obrázek 39: 2412 králíků, 1987–88.....	80
Obrázek 40: Tkaný obraz 2.....	83
Obrázek 41: Strašákova šála 1.....	86
Obrázek 42: To samé v bleděmodrém, 1981.....	87
Obrázek 43: Cesta ze začarovaného lesa.....	89
Obrázek 44: Cesta z lesa 1.....	91
Obrázek 45: Cesta z lesa 2.....	91
Obrázek 46: O Rybábě a Mořské duši, 2002.....	92
Obrázek 47: O Rybábě a Mořské duši 1.....	94
Obrázek 48: O Rybábě a Mořské duši 2.....	94

Seznam tabulek

Tabulka 1: Jan Pohribný, Zdeněk Sýkora.....	16
Tabulka 2: Zdeněk Beran, Jiří Kolář.....	16
Tabulka 3: Vladislav Mirvald, Adriena Šimotová.....	17
Tabulka 4: Eva Kmentová, Zorka Ságlová.....	17
Tabulka 5: Ivan Kafka, Petr Nikl.....	18

Musíš mít sváteční oči, abys poznal, že ve všem kolem tebe jsou poschovávány pohádky, samy počítají do desíti a čekají na tvé: Už jdu. Lehký třpyt ranní rosy na kameni jsou jejich špatně schované vlasy, střípek v houštině, ztracená hadí korunka a bílé stopy slunce mezi stromy ukazují, kudy proběhla bílá laň. Musíš mít sváteční oči, abys poznal, co na útěku před tebou poztrácely, než se jim podařilo skrýt.

(Eduard Petiška)

Příběhy obrazů českého výtvarného umění pro děti.

Podívej se na obrázek, pozoruj ho ze všech stran.

Jdi k němu blíž a pak se od něj vzdal,...

zkus nám říct, co vidíš, ...

A vyprávěj nám příběh tohoto obrazu vlastní tvorbou.

Úvod

V úvodu si objasníme, proč máme žáky seznamovat s tvorbou současných českých umělců? Co je to umění a co ve výtvarných dílech můžeme nacházet?

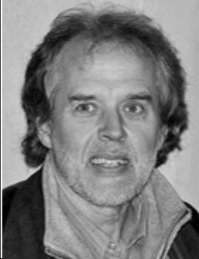
Procházíme-li dějiny lidské kultury, setkáváme se s uměleckou tvorbou téměř na každém kroku. Umělecké dílo jako lidský výtvar obsahuje tajemnou složku nepoznatelného, tzv. otisk autorovy osobnosti. Není naším cílem kopírovat styl umělců, ale pokusit se pochopit jejich záměr a vlastní tvorbou se jim třeba trochu přiblížit. V jejich tvorbě je mnohdy vylíčena náročná životní zkušenost, těžkost doby, nepochopení, ale také radost ze života, naděje a láska... jisté poslání.

Žáci mladšího školního věku mají rádi příběhy a pohádky. V mnoha z nich se ztotožňují s hlavním hrdinou, přebírají jejich myšlenky i hodnoty. Mohou se tak seznámit s umělcem nikoli opakováním encyklopedických dat, ale vlastním prožitkem prostřednictvím aktivní tvorby a výtvarné hry.

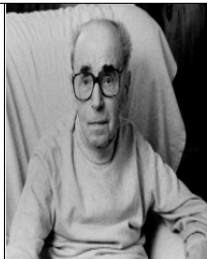
Jaké současné výtvarné umělce znají děti 5. třídy 1. stupně ZŠ? To byla má první otázka. Měla jsem představu, že jejich odpovědi budou omezené především na ilustrátory dětských knih. Odpovědi nebyly tedy různorodé a mě to nepřekvapilo. Potěšilo mě, že zaznělo jméno Petra Nikla, umělce, kterého jsem měla v plánu také blíže představit. Ale odkud by vlastně žáci měli znát současné představitele výtvarného umění? Když hodiny výtvarné výchovy bývají tematicky zaměřené k ročnímu období, blížícím se svátkům nebo k osobnosti z naší historie?

Pro svou diplomovou práci jsem si zvolila téma, které je mi blízké. Ráda učím výtvarnou výchovu, navštěvuji galerie současného umění a poznávám dnešní svět z pohledu umělců, kteří jsou mi blízcí. Můj záměr byl tedy, představit žákům současné umělce, jejich dílo a jejich myšlenky. Seřadit sborník metodických listů, které by mohly být účelné k realizaci hodin inspirovaných současnými umělci. V teoretické části mé diplomové práce nastiňuji výtvarnou výchovu v systému všeobecného vzdělávání. Následně se věnuji prezentaci metodických listů, které jsem přednostně využila při práci se svými žáky 5. třídy. Pro velký zájem kolegů jsem vytvořila dalších 10 metodických listů, abych mohla české výtvarníky a sochaře prezentovat i žákům z nižších ročníků.

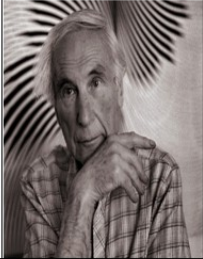
1 Významní čeští malíři a sochaři

UMĚLEC	FOTO	INFORMACE	INSPIRACE	INTERPRETACE
Jan Pohribný		*1961 = český fotograf, umělec a pedagog - specializuje se na práci s krajinářskou fotografií a land-artem	Talati, 1998	<u>Krychle a světelná hra</u> Luminografie – světelná hra a fotografie 5. třída <u>Světelný čtverec</u> Kresba, perforace, fotografie 4. třída
Zdeněk Sýkora		*1920 - †2011 = český malíř, světový Průkopník využití počítače při přípravě výtvarného díla -v jeho obrazech se promítá svět v neustálém pohybu	Linie č. 136, 1996	<u>Labyrinty pro skleněnou</u> Kresba a modelování 2. třída <u>Cesty vody</u> Konstrukční činnosti v prostoru tělocvičny 5. třída

Tabulka 1: Jan Pohribný, Zdeněk Sýkora

Zdeněk Beran		*1937 - †2014 = český malíř, autor objektů a instalací, vysokoškolský pedagog a prorektor AVU - destrukce a konstrukce nebarvených hmot, prostor pro hybnost a energii hmoty	Výlez, 1965	<u>Cesty a doupatá</u> Prostorová instalace 5. třída <u>Doupě lýkožrouta smrkového</u> Prostorové kolektivní dílo 1. třída
Jiří Kolář		*1914 - †2002 = básník, autor experimentální a vizuální poezie, dramatik, překladatel, sběratel umění a mecenáš samizdatové literatury a mladých umělců = autorem mnoha originálních výtvarných technik	Vyznamenání Boženy Němcové, 1999 Motýli, 1968	<u>Rozprostřená nálada</u> Kombinovaná koláž 5. třída <u>Květiny na školní zahradě</u> Kombinace koláže z frotáže 3. třída

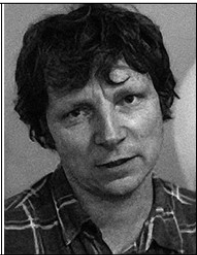
Tabulka 2: Zdeněk Beran, Jiří Kolář

Vladislav Mirvald		1921 - † 2003 = český výtvarník, pedagog a fotograf Klíčová osobnost českého konstruktivního umění.	Kaňkáž, 1962 Kužel, 1965	• <u>Kaňkáž – kamufláž</u> Kaňkáž s koláží 3. třída • <u>Cesta do středu – optické klamy</u> Kresba fixem 5. třída
Adriena Šimotová		*1928 - † 1980 = česká malířka, grafička a sochařka -zájem o člověka, vztahy, symboliku lidského těla a nitro člověka - zpracování papíru a textilu různými technikami	Tváře, 1996 Tváře, 1986	• <u>Mraky a já</u> Zapouštění anilinových barev a dokresba 1. třída • <u>Bosky v trávě</u> Kombinovaná technika 5. třída

Tabulka 3: Vladislav Mirvald, Adriena Šimotová

Eva Kmentová		*1928 - † 1980 = česká sochařka -vytvářela realistické postavy a portréty ze sádky a hlíny (většina se nedochovala) - otisky a odlitky lidského těla jako krajina lidského těla	Tři pěstě, 1971 Rostliny, 1971	• <u>Má podaná ruka tobě</u> Práce s keramickou hlínou 5. třída • <u>Tři sestry v trávě</u> Kresba s domalbou 4. třída
Zorka Ságlová		*1942 = česká malířka, grafička, textilní výtvarnice a akční umělkyně - jejím oblíbeným výtvarným tématem jsou králíci	2412 králíků, 1987-1988	• <u>Tkaný obraz</u> Tkání 5. třída • <u>Strašákova šála</u> Hra s tvarem a barvou 1. třída

Tabulka 4: Eva Kmentová, Zorka Ságlová

Ivan Kafka		*1952 = český výtvarník Velké instalace v krajině, kde předmět uvádí do nových vztahů k přírodním dějům	Vymezení, 1981	• <u>Začarováný les</u> Land-art 1. třída • <u>Cesta ze začarovaneho lesa</u> Land-art 5. třída
Petr Nikl		*1960 = český malíř, hudebník, fotograf a divadelník Pro jeho obrazy je typická decentní barevnost.	Kniha O Rybabě a Mořské duši, 2002	• <u>Rybaba a Mořská duše</u> kombinace technik kresba k čertě, hra s textem, protisk 5. třída • <u>Pohádka o Rybabě a Mořské duši</u> Kresba suchým pastelem 1. třída

Tabulka 5: Ivan Kafka, Petr Nikl

2 Výtvarná výchova a umění

Výtvarná činnost se nemusí odehrávat pouze v tvůrčí „profesionální“ rovině. I prostému a neškolenému člověku – žákovi na škole poskytuje výtvarná činnost uspokojení z dosažených výsledků, může být přejímána jako hra, jako intelektuální činnost k rozvoji osobnosti, fantazie a senzibility. Může být též relaxací anebo útočištěm či obranou proti psychickým krizím.“ Maliva (1994, s. 19)

2.1 Výtvarná výchova v RVP

Výtvarná výchova jako samostatný obor, který v rámcově vzdělávacím programu (dále jen RVP) spadá do oblasti Umění a kultura.

Umění a kultura je nezastupitelnou součástí lidského vývoje. „*Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddělitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vnikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.*“

RVP (2013, s. 68).

Obsah učiva výtvarné výchovy je zde členěn do 3 oblastí:

- Rozvíjení smyslové citlivosti (prvky vizuálně obrazného vyjádření, uspořádání objektů do celků, reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly, smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření)

Obsahem jsou činnosti, umožňující žákům rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů a vnímání reality.

- Uplatňování subjektivity (prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností, typy vizuálně obrazných vyjádření, přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením)

Obsahem jsou činnosti, umožňující žákům utvářet obsah obrazných vyjádření a hledání nových i neobvyklých možností pro vlastní tvorbu.

- Ověřování komunikačních účinků (osobní postoj v komunikaci, komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření, proměny komunikačního obsahu).

Obsahem jsou činnosti, vedoucí žáka k uvědomování si vlastních zkušeností a jejich uplatnění ve svém vyjádření.

Oproti předchozímu pojetí výtvarné výchovy, které bylo nastaveno spíše jako spontánní a tvořivé, je v současné době kladen důraz i na vzdělávací stránku předmětu. Ta je konkretizovaná v očekávaných výstupech a krátkodobých či dlouhodobých cílech. (RVP, 2013)

2.2 Výtvarná výchova v praxi

Každý z nás si od malička kreslí a maluje pro radost, jako když si zpívá nebo poslouchá pohádku. Slovo výtvarná znamená „vytvořená“, „udělaná“ vlastníma rukama a vlastní představivostí. Ve výtvarné výchově si zvykáme kreslením, malováním,... říkat to, co si myslíme a také co cítíme. Pokud se žák dívá kolem sebe a vnímá svět všemi smysly, naučí se malovat i to, co nevidí, ale cítí: hmatem, čichem,...srdcem. Může nakreslit vůni růže nebo horkého čaje.

Výchovou v činnostech – v uměleckých činnostech dochází k rozvoji estetického vnímání a emočního citu. Podle Čápa (2007, s. 283) při společné činnosti probíhá sociální komunikace a vzájemné působení. Sociální učení se uplatňuje především napodobováním a identifikací. Dochází k formování sociálních dovedností a rysů osobnosti, jež se týkají vztahů mezi lidmi.

Vágnerová (2012, s. 41) mladší školní věk definuje jako fázi snaživosti. Dítě usiluje o dobrý výkon, který nutně potřebuje jako potvrzení svých kvalit, díky kterým se uplatňuje a prosazuje.

Děti mladšího školního věku upoutávají osobnosti z blízkého okolí, ale také postavy z literárních a filmových příběhů nebo osobnosti z naší historie. Děti v tomto období bývají optimistické a mají potřebu interpretovat veškeré dění pozitivním způsobem. Tento moment je důležitý především pro rozvoj vůle a sebehodnocení osobnosti.

2.3 Příběh a pohádka

Pohádka je právě pohádkou, protože je v ní možné skoro všechno. Naše lidská fantazie si do pohádek vkládá nejsmělejší sny a plány. Pokud posloucháme pohádku, tak víme, že se ve skutečnosti její příběh nemohl odehrát. Je vymyšlený a přece nás uchvacuje svou vnitřní pravdou. Děti mladšího školního věku se ztotožňují se svými hrdiny a vyrůstají s nimi. Pohádky a příběhy v dětských knihách jsou pro děti mladšího školního věku velmi důležitým pojítkem s realitou a měly by patřit do jejich života.

2.4 Výtvarné hry

Prostřednictvím výtvarné hry děti spontánně seznamujeme s nástroji a materiály. Materiál tak vnímají nejen vizuálně (jeho tvar, barvu, strukturu, aj.), ale především hapticky, při činnosti konstruování, perforování, hnětení, muchlání, apod. Výtvarné hry především pomáhají zmírnit ostych při tvorbě, uvolňují výtvarné schopnosti a dovednosti žáka, konkrétně ho seznamují ho s možnostmi využití prostoru, nástrojů a materiálů. Měly by být zařazovány před všechny výtvarné aktivity, ve kterých se žáci teprve budou seznamovat s výtvarnými prostředky. Zařazení výtvarných her je také velmi vhodné v náročném období, tzv. krize dětského výtvarného projevu, (nastává kolem 11. roku), kdy se zpravidla vytrácí radost z tvorby. Žáci jsou svázáni pocitem neschopnosti a z jejich tvorby se vytrácí spontánnost.

Jak uvádí Langmeier (2006, s. 141) jednou z nejdůležitějších činností pro poznávání světa, věcí a začlenění do společnosti je hra. Je to především schopnost pro dokončení úkolů, které jsou nutné pro zamýšlený cíl. Hra je právě v tomto věku nezbytná pro zdravý vývoj dětské osobnosti a měly by být pro ni vytvořeny vhodné podmínky.

Podle Plummer (2008, s. 12) Máme mnoho příležitostí připojit se k dětem svou péčí při sdílených aktivitách, které staví mosty mezi rozdílnými světy dospělých a dětí. Právě v takových výjimečných a téměř magických chvílích sdílené pozornosti mohou – dospělí i děti – dosáhnout vzhledu a změny. Umožníme tak dětem, že budou nezávislejšími nejen ve svém chování a myšlení, ale také efektivnější v užším kontaktu s životními radostmi a malými zázraky.

2.5 Reflektivní dialog

Při reflektivním dialogu podle Slavíkové, (2007, s. 14) si žáci uvědomují svou vlastní osobitost. Mají možnost všimnout si různých stránek a souvislostí své tvorby a společně o nich diskutovat. Jejich postřehy jsou významné pro další přemýšlení a pro poznávání kultury či rozmanitých lidských záležitostí. Žáci si totiž vztahují osobní zkušenost ke zkušenostem vrstevníků ve vzdělávací skupině a také prostřednictvím učitele – k tradicím určité společnosti a kultury.

Pro žáky je velmi podstatné, že se učí nejen komunikovat při spolupráci během tvorby, ale také interpretují své výsledky a zároveň hodnotí práci ostatních ve skupině. Lépe se tak učí přijímat a tolerovat vyjádření ostatních ke své práci, a dospět k autonomnímu hodnocení. (Vančát, 2007)

2.6 Komunikační kruh

Je vhodná metoda pro hodnocení, jak ve své didaktice uvádí Čapek (2015, s. 272). Evaluační a komunikační metoda, kdy žáci sedí vedle sebe v kruhu, vidí jeden druhému do očí, tzn. nikdo není nadřazen druhému. Hodnocení probíhá v pozitivní atmosféře a slovo k hodnocení má žák, který má v ruce „mluvící předmět“ (kámen, mušli, klubíčko, ...)

Hodnocení jako způsob poučení

Jak uvádí Slavíková, (s. 183) je potřeba se z hodnocení učit. Naše hodnocení má žákovi ukázat to, čeho už dosáhl, co se mu podařilo a zároveň, co mohl udělat jinak, resp. lépe. Žák tak přirozeně dosáhne na přidanou hodnotu. Přidaná hodnota je zde míněna, co si z hodiny odnese a co může využít příště.

Podle Karla Starého, (s. 85) je doporučený postup poskytování zpětné vazby následující:

- V závěru hodiny mít čas podat žákům zpětnou vazbu k jejich práci i výsledku
- Hodnotit objektivně – zhodnotit fakta a nevyvozovat předčasné závěry
- Poskytnout také zpětnou vazbu průběžně a včas během vyučovací hodiny – nejen na konci
- Nutnost používat popisný jazyk – ne posuzovací
- Zpětná vazba k žákovi má nést informaci, nakolik žák splnil cíl hodiny
- Žák by se zpětné vazby neměl obávat – neohrožovat jeho motivaci k další činnosti

Mnoho studií nám potvrzuje, že žáci zpětnou vazbu od učitele očekávají a chtějí. Cení si objektivních informací, které je mohou posunout dál v dalším jejich vzdělávání. Zpětná vazba je důležitá pro jejich posun – zlepšení.

3 Metodický list

Při tvorbě je třeba zohlednit:

- Cíl výtvarné realizace – upozorníme na dovednosti, které chceme rozvíjet a uvedeme výtvarné techniky s nimiž budeme pracovat.
- Prostředí pro motivaci a výtvarnou hru – vycházíme z reálných možností
- Potřeby – stručný soupis potřeb jak k motivaci, hře, tak k výtvarné činnosti
- Příprava základního pracovního místa
- Motivace a hra
- Samotná tvorba
- Zakončení a následná reflexe

3.1 Výtvarné techniky

Prostorová tvorba

Prohlubuje a obohacuje vztah k povrchům, materiálům a strukturám následně k jeho vlastnostem, objemu, prostoru a prostředí. Materiály modelujeme, tvarujeme a konstruujeme. U modelování přidáváme hmoty (vzniká reliéf či plastika), nebo odebíráme hmotu, tedy skulptivním způsobem vznikne socha. Hned na začátku je velmi důležité, abychom dobře poznali vlastnosti materiálů. Od postupného hnětení a mačkání, až k úpravě povrchu nástroji. Modelovat můžeme z plastelíny, moduritu, sádry či sochařské hlíny. Při skulptivním přístupu pracujeme s materiálem - dřevem, kamenem či jinými pevnými materiály. Při tvarování se mění tvar poddajného materiálu a žáci se tak nejlépe seznámí s vlastnostmi materiálu. Při tvarování si hrajeme s materiálem. Při konstruování vytváříme prostorový objekt skládáním a spojováním menších objektů do většího tvaru. Tato práce je vhodná pro menší skupinu dětí. Můžeme pracovat dle promyšleného konceptu nebo improvizovaně. Konstruovat můžeme z nepřeberného množství materiálů, které nás obklopují. (Pošarová, 2012)

Kombinovaná koláž

Je výtvarnou technikou, kdy lepíme vystřižené, vytrhané kousky papíru, látek, novin, fotografií, apod. do obrazu. Kombinujeme ji dále s kresbou nebo malbou.

Frotáž

Touto výtvarnou technikou získáváme zajímavou plochu v obraze pomocí protiskování struktury přes papír. Nejčastěji třením tužkou, uhlím, rudkou. Využíváme struktury dřeva, kamene, textilu, plastu.

Kaňkáž

Je to kresba tuší na namočeném papíru, jedná se o náhodu a vůli přírody.

Malba

Jedná se o výtvarnou techniku, jejímž hlavním vyjadřovacím prostředkem je barva.

Tisk (z výšky)

Otisk přírodnin, předmětů, lidského těla – děti si vyrábí tiskátka a namáčí je do barvy a následně tisknou na papír, textil,...

Tisk (z plochy)

Protisk - Jedná se o techniku, kdy si musíme uvědomit, že kresba je stranově obrácená. Tvrdou tužkou kreslíme na papír, pod kterým je naválená destička s tiskařskou barvou.

Lavírování

Jedná se o rozmývání barvy štětcem namočeným ve vodě. Používáme také při kresbě tuší nebo perokresbě.

Land art

Je jedním z odvětví akčního umění – tzv. krajinné umění, jedná se o výtvarné akce přímo v přírodě. Výtvor v krajině někdy zůstává, ale velmi často bývá zachycen fotoaparátem nebo filmem.

Kresba - jako ilustrace knihy

Výrazový prostředek založený na lineární stopě, tvoříme bod, linii i celou plochu.

Jedná se o výtvarný doprovod pohádky, příběhu nebo příspěvku, který má čtenáři více přiblížit text, učinit jej čtenáři srozumitelnější.

Instalace

Jedná se o umístění artefaktu nebo celého souboru artefaktů do prostoru, neobvyklého prostředí.

4 Praktická část

Někteří umělci, které zde uvádím, vytvořili díla, jaké před nimi ještě nikdo nikdy nevytvořil. Někteří nás donutí, dívat se na všední věci jinýma očima – z jiné strany. Všichni dali naší zemi díla, která mají zvláštní atmosféru a vycházejí z naší domoviny.

4.1 Metodické listy

Jedná se o soubor 20 metodických listů, které jsou inspirované díly současných českých umělců. Jsou určeny k výuce na 1. stupni základní školy. Vybrané umělce jsem představila svým žákům 5. třídy, seznámila jsem je v hodinách výtvarné výchovy se všemi umělci a následně jsem pracovala se žáky z nižších ročníků v hodinách výtvarné výchovy nebo pracovních činností.

V metodických listech jsou zahrnuté různorodé techniky, pomůcky, materiál a výtvarné hry. Žáci pracovali individuálně, ve dvojicích nebo ve skupinách. Každý metodický list je inspirován umělcem a jeho konkrétním dílem, které bylo představené všem žákům. Snažila jsem se žáky motivovat hrou nebo nějakým prožitkem, přitom tak získali informaci o díle nebo přímo o umělci. V 5. třídě jsem žáky seznámila s bližšími údaji o umělci i představeném díle. Na konci každé hodiny proběhla reflexe – zpravidla hodnotící komunikativní kruh nebo jiný druh sebehodnocení.

4.2 Realizace v praxi

Všechny metodické listy byly realizovány na ZŠ Pastelka, o. p. s., Jiříkovská ul. 962/49, Rumburk, přednostně v 5. ročníku a následně i v nižších ročnících. Prioritou pro mě bylo vytvořit 10 metodických listů, pro žáky 5. třídy, abych je seznámila se současnými významnými malíři a sochaři.

Pro zájem ze stran kolegů, jsem vytvořila v návaznosti na jmenované umělce **dalších 10 metodických listů pro nižší ročníky**. Měla jsem možnost je i prakticky využít pro rozšíření praktické části mé diplomové práce. Tzn., že se mi podařilo praktické využití 20 metodických listů, přičemž **dva výtvarné umělce jsem mohla prezentovat našim německým partnerům** – žákům z německé školy v Ebersbachu, kteří se k nám jezdí vzdělávat dvakrát do měsíce v rámci tzv. „Potkávacích dnů“. Těšil mě jejich zájem o můj osobní záměr, zacílený - prakticky představit našim sousedům současné výtvarné umělce, na které jsme právem pyšní.

5 Představení umělce

Přibližuji osobnost, ale také vybrané dílo – tzv. experimentujeme s předlohou výtvarného díla.

Vyprávím žákům o výtvarníkovi krátký příběh, inspirovaný jeho tvorbou a biografií. Pokud výtvarník používá ve své tvorbě netradiční techniku, názorně si ji vysvětlíme. Žákům je představeno alespoň jedno výtvarné dílo. Podkladem jsou mi umělecké publikace, ze kterých žákům představím, vybrané dílo. Nicméně mají také možnost seznámit se i s dalšími jejich díly.

Po skončení vyprávění si o umělci nebo nové technice ještě chvíli povídáme, zjišťuji, co si žáci zapamatovali a tím si fixujeme nové znalosti a dovednosti.

Přidanou hodnotou každého metodického listu je reflexe, která je podstatná pro závěrečné slovo.

Příběhy obrazů českého výtvarného umění pro děti.

*Podívej se na obrázek, pozoruj ho ze všech stran. Jdi k němu blíž a pak se od
něj vzdal,...*

*zkus nám říct, co vidíš, ... A vyprávěj nám příběh tohoto obrazu vlastní
tvorbou.*

(Experimentujeme s předlohou výtvarného díla)

5.1 Jan Pohribný

Hra se světlem

Ráda bych vám představila českého fotografa, který se zabývá světelnou hrou – luminografií. Často pracuje s přírodním materiálem jako je třeba kámen, led, voda, sníh, ... a to přímo v přírodě a „zdobí“ tyto materiály světlem. Vznikají tak pozoruhodné objekty, které trvají však jen na okamžik.

Je možné kolem nich poté chodit, dívat se na ně z obou stran, přičemž každá strana nám nabízí jinou podobu díla. Umělec tyto okamžiky zachycuje fotoaparátem.

Obrázek 1: Talati, 1998

5.1.1 Téma/Námět: Krychle a světelná hra

Třída: 5.

Časová dotace: 2 x 45 min

Výchovně vzdělávací cíl:

- Žák vyjádří podle zadání vlastní zkušenost prožitku reálného světa.
- Žák charakterizuje konkrétní barvu, tvar, objem, povrch, objekt a dovede je převést do vlastního vizuálně obrazového vyjádření.
- Žák si připomene, kolik má krychle hran, stěn, vrcholů a co je obrazem stěny.
- Mezipředmětové vztahy - M – geometrie

Výtvarný problém: Konstrukce krychle ze špejlí a modelíny a následné experimentování s obrazem - fotografie

Organizace: práce ve dvojici

Motivace: V kruhu si házíme kostkou – dřevěnou, pěnovou, látkovou... vnímáme pohyb a tvar. Následuje ukázka dvou fotografií Jana Pohribného na interaktivní tabuli, zatažené rolety a zhasnuté světlo, ukázka skleněné krychle, ve které je uvnitř barevný shluk vlny.

Co se bude ukrývat ve vaší krychli? Co se nachází za krychlí? Zachyť tento okamžik!

Technika: konstruování, fotografování

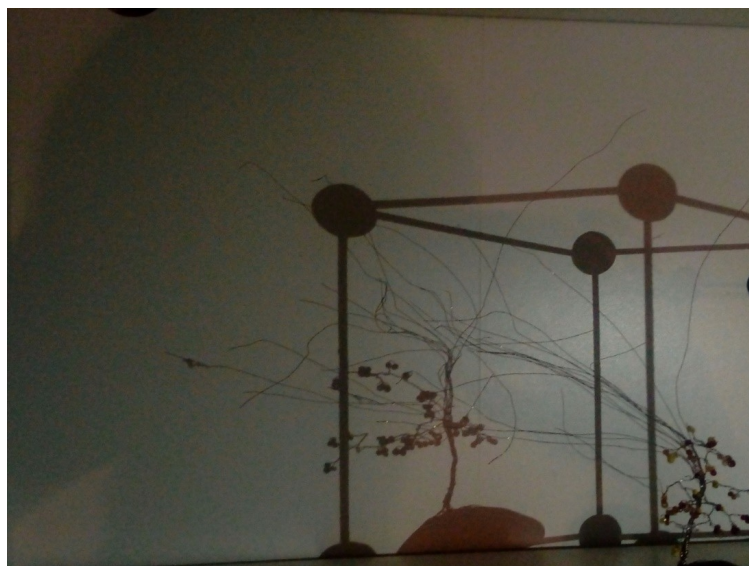
Pomůcky: podložka, špejle, brčka, modelína, čtvrtka, drátek, provázek, drobné předměty a fotoaparát, baterka nebo mobilní telefon a tiskárna nebo interaktivní tabule k prezentaci fotografií.

Postup: Žák ze špejlí nebo brček sestaví krychli o velikosti $a/20\text{cm}$, zavěšuje a vyplňuje prostor uvnitř krychle drobnými předměty a ve dvojici pak svůj objekt nasvítí a vyfotí.

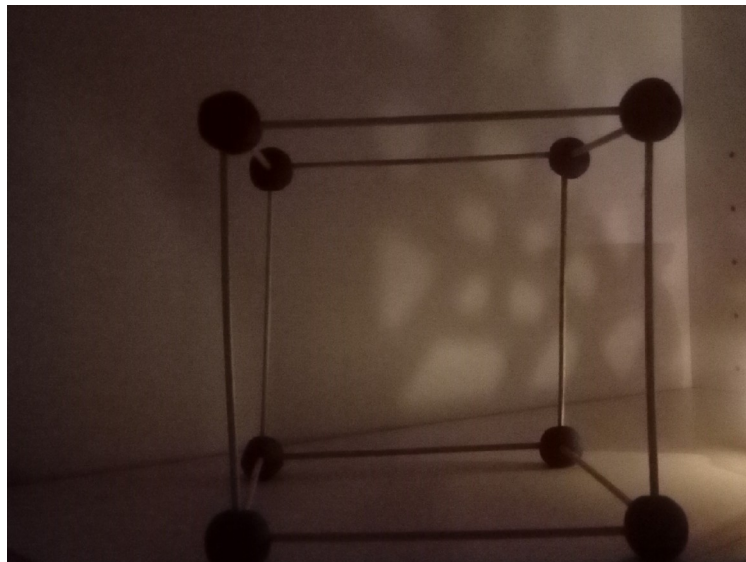
Hodnocení: Cílem hodiny není jen sestavit krychli, ale jsou to právě zajímavé obrazy zachycené prostřednictvím fotografie. Hodnotíme v kruhu, každý si prohlédne rozložené obrázky a řekne, co chtěl vyjádřit a jak se mu to podařilo. Zamýšlí se, zda fotografie vyšla podle jeho představy a jak by kombinoval příště.

Reflexe: Žák vysvětlí, co bylo pro něj objevné. Jak moc jej hra se světlem a stínem bavila.

Metodické poznámky: Žáci celkem rychle postavili krychli, ale chvíli trvalo, než pochopili, že si budou výtvarně hrát se světlem a stínem.

Obrázek 2: Krychle a světelná hra 1

Obrázek 3: Krychle a světelná hra 2

5.1.2 Téma/Námět: Světelný čtverec – jedna strana krychle

Třída: 4.

Časová dotace: 2 x 45 min

Výchovně vzdělávací cíl:

- Žák charakterizuje konkrétní barvu, tvar, objem, povrch, objekt a dovede je převést do vlastního vizuálně obrazového vyjádření.
- Žák si připomene, kolik má krychle hran, stěn, vrcholů a co je obrazem stěny.
- Mezipředmětové vztahy, M – geometrie, základní geometrické tvary

Výtvarný problém: Vytváření plastických stop propichováním, vnímání kresby zrakově i hmatově. Práce podle náčrtů, podle pokynů nebo samostatně dle vlastní kreativity.

Organizace: Individuální práce

Motivace: Ukázka fotografie Jana Pohribného, na zapnuté interaktivní tabuli, ukázka stínového divadla s geometrickými předměty.

Technika: kresba, perforace, fotografování

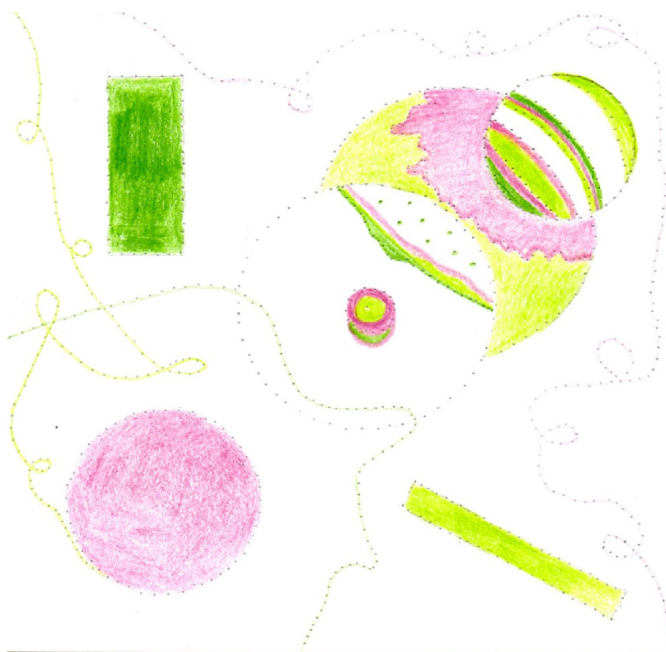
Pomůcky: podložka, bílá čtverka 20 x 20 cm, tužka, pastelky, ručník, špendlík, fotoaparát, baterka nebo mobilní telefon a tiskárna nebo interaktivní tabule k prezentaci fotografií.

Postup: Žák si předkreslí na čtvertku geometrické obrazce tužkou, vybarví pastelkou a obrysy vypichuje špendlíkem tečku za tečkou pak svůj konečný obrázek nasvítí baterkou a s pomocí spolužáka vyfotí.

Hodnocení: Kresbu žáci zkoumají nejen zrakem, ale také hmatem. Zkouší po hmatu poznat, kterých geometrických obrazců se právě dotýkají.

Reflexe: Žák odpovídá na otázky rozprostřené na koberci – Co se ti podařilo? Co bys udělal/a příště lépe? Bylo tato technika pro tebe zajímavá?

Metodické poznámky: Dbáme na bezpečnost práce se špendlíkem.

Obrázek 5: Světelný čtverec 1

Obrázek 4: Světelný čtverec 2

5.2 Zdeněk Sýkora

Labyrinty

Co značí jednoduchá klikatá čára - klid nebo akci? Co značí tenká, rovná, černá čára? Silné modré klikaté čáry?

Napětí v obrazech vzniká různou barevností a silou pohybu. Labyrinty na počítači.

Obrázek 6: *Linie č. 100*, 1992

5.2.1 Téma/Námět: Labyrinty pro skleněnou

Časová dotace: 2 x 45 min

Věk žáků: 2. třída

Výchovně vzdělávací cíl:

- Rozvíjet dovednost plastického vytváření z modelovací hmoty - povzbudit výtvarnou představivost při modelování prostoru.

- Rozvíjet fantazii a tvořivost

- Schopnost spolupracovat a komunikovat s vrstevníky

Výtvarný problém: Experimentování s předlohou výtvarného díla - hra s modelínou – modelování, přidávání hmoty.

(Navrhni na karton labyrint pro svou skleněnou a vyzkoušej se spolužákem, zda je možné se z bludiště – labyrintu dostat?)

Nacházíme tak dvě bludiště, ta která mají řešení a ta bezvýchodná.)

Organizace: práce ve skupině

Motivace: Reprodukce prací Zdeňka Sýkory – fotografií, všímáme si abstraktních útvarů. Fotografie labyrintů,... četba báje O Minotaurovi (Staré řecké báje a pověsti)

Technika: kresba tužkou, modelování

Pomůcky: podložka, karton, tužka, modelína, špejle, příborový nůž, skleněná

Postup: Žák si na karton navrhne nákres labyrintu, pak modeluje válečky a pokládá je na nákres labyrintu a přesně tvaruje podle nákresu.

Hodnocení: (forma, kritéria apod.)

Kdo je hotov, svůj labyrint půjčí spolužákovi, který si vyzkouší. Zhodnotíme ty nejpovedenější – nejobtížnější. Zjistíme, které mají řešení a které jsou neřešitelné.

Reflexe: Žák vypráví svůj prožitek, který jej provázel při této výrazové hře - hodnotí, posuzuje a promýšlí další varianty své práce.

Metodické poznámky: Žáky modelované labyrinty zaujaly, bohužel většina zadaný výtvarný úkol v časové dotaci nestihla. Dokončovali jsme další hodinu.

Pozn. Tento metodický list jsem realizovala s partnerskou třídou z Německa - Ebersbachu společně s 5. třídou.

Obrázek 7: Labyrint pro skleněнку 1

Obrázek 8: Labyrint pro skleněнку 2

5.2.2 Téma/Námět: Cesty vody

Časová dotace: 1 x 45 min

Třída: 5.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Experimentuje s netradičními pomůckami
- Rozezná základní plošné a prostorové tvary dovede je použít ve vlastním vyjádření
- Spolupracuje na společném díle ve dvojici i ve skupině, vnímá vlastní přínos pro společnou práci

Výtvarný problém: Konstruování prostorové kompozice – vytváří prostorový objekt cesty vody.

Organizace: skupinová práce

Motivace: CD voda, relaxační hudba puštěná po celou hodinu.

Technika: Konstrukce, hra

Pomůcky: plastové kroužky ze špulky a velký prostor – tělocvična, chodba,...

Postup: Žáci vytvářejí labyrinty – cesty vody z částí plastové špulky, využijí velký prostor tělocvičny.

Hodnocení: Hodnotíme využití prostoru, vzniklé stavby a zákoutí,... Co oceňujeme na díle po „pravé ruce“? Koho výtvarný úkol zaujal?

Reflexe: Pro koho byl trojrozměrný prostor objevný? Kdo si zapamatoval jméno umělce, který tvořil labyrinty na počítači?

Metodické poznámky: V sebehodnocení jsem nezaznamenala, že by tato práce (netradiční hodina výtvarky) někoho nezaujala.

Obrázek 9: Cesty vody 1

Obrázek 10: Cesty vody 2

5.3 Zdeněk Beran

Instalace

Byl všestranný umělec – pracoval také s přírodními materiály. Jeho objekty se vyznačují jakousi hrou a syrovostí.

Chtěl by ses dotknout obrazu? Podívat se, co se ukrývá uvnitř? Pro koho mohl obraz sloužit jako úkryt? Co je to úkryt – doupě?

Obrázek 11: Výlez, 1965

5.3.1 Téma/Námět: Cesty a doupata

Časová dotace: 2 x 45 min

třída: 5.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Učit se výtvarnému vidění a posuzování na základě citového prožitku
- Respektovat přesvědčení druhých lidí, vážit si jejich vnitřních hodnot, umět se vcítit do situací druhých lidí
- Porovnávání postoje k ochraně životního prostředí
- Schopnost spolupracovat a komunikovat s vrstevníky

Výtvarný problém: Instalace – tvorba s přírodním materiálem v přírodě, vytváření úkrytů - doupat

Kolektivní prostorové dílo

Motivace: Zhotov si své doupě a cestu k němu - ukázka pravěkého obydlí – opida, ukázka z filmu „Osada Havranů“, zamýšlíme se nad materiály, ze kterých bylo a dnes je možné „doupě“ zhotovit. Na interaktivní tabuli mám připravený portrét Zdeňka Berana a reprodukci instalace doupěte.

Technika: Instalace

Pomůcky: suché větve, šišky, jehličí, mech a jiné přírodniny z lesa, fotoaparát

Postup: Žáci se rozdělí do čtyřčlenných skupinek a v prostorách lesa si najdou místo, kde si vytvoří společné doupě, použijí jen přírodniny.

Hodnocení: Hodnotíme nejoriginálnější řešení, společně posuzujeme, jak jsme se přiblížili pravěkému člověku. Co by nám ještě v doupěti chybělo, ...

Reflexe: Žáci se zamýšlí nad svou činností ve skupince. Vysvětlí, co je na práci zaujalo a v čem naopak viděli problém.

Metodické poznámky: Důležité – nepoškodujeme přírodu, nic nelámeme, netrháme. Jen to, co máme k dispozici, suché a spadané.

Obrázek 12: Cesty a doupata 1

Obrázek 13: Cesty a doupata 2

5.3.2 Téma/Námět: Doupě lýkožrouta smrkového

Časová dotace: 2 x 45 min

Třída: 1.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Kolektivní práce

- Objevovat a zjišťovat propojenost živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nacházet souvislost mezi vzhledem přírody a činností člověka

- Porovnávání postoje k ochraně životního prostředí

- Schopnost spolupracovat a komunikovat s vrstevníky

Výtvarný problém: prostorová tvorba – vytvořit příbytek – padlé torzo stromu a na něm lýkožrouta smrkového

Organizace: skupinová práce

Motivace: fotografie lýkožrouta v jeho prostředí, krátká videoprojekce z Národního parku České Švýcarsko. Padlý smrk se stal obydlím kůrovce smrkového, právě teď je z něj hrob, ale zároveň místo pro nový život, pro nálety listnatých stromů (bříz, dubů,...)

Technika: stříhání, trhání, lepení a malba na přírodninu

Pomůcky: igelitový ubrus, karton, nůžky, tempery, štětec, hadřík, lepidlo, krepový papír, oboustranná izolepa, tavná pistole, burské oříšky, suché březové a dubové nálety

Postup: Žáci pracují společně na „doupěti pro lýkožrouty“, malují temperou dospělého lýkožrouta i jeho larvy, dolepují nožičky, tykadla, oči a následně nalepují na objekt smrku.

Hodnocení: Zhodnotíme společně v kruhu. Co se povedlo? Co jsme mohli udělat lépe?

Reflexe: Pro koho a proč jsme dnes stavěli doupě? Co se ti dařilo? Vyprávěj o doupěti a koho jsi do něj vytvořil/a.

Obrázek 15: Doupě lýkožrouta smrkového 1

Obrázek 14: Doupě lýkožrouta smrkového 2

5.4 Jiří Kolář

Jednoobrazová roláž

Byl všestranný umělec – autor originální techniky roláž.

Název této techniky je odvozen od slova roleta - plechová svinovací ochrana výkladní skříně, často pomalovaná.

V jeho dílech se vyskytuje hravost, nápaditost a originalita. Tvorba roláže je „chvíle překvapení“

Motivace – obrazy Jiřího Koláře – jeho první roláží byl Hellichův portrét Boženy, četba úryvku básně Františka Halase – Podobizna naší paní

Podobizna naší paní (Naše paní Božena Němcová)

„Byla krásná až to k víře není prameny nocí z vlasů tryskaly a ty oči uhrančivé ach ty oči uhrančivé zeleň moří a dva křišťály ...“

Pozn. Pro děti mám připravenou současnou známou osobnost – komika Mr. Beana

Obrázek 16: Významování Boženy Němcové (diptych), 1994

5.4.1 Téma/Námět: „Rozprostřená nálada“

Časová dotace: 2 x 45 min

Třída: 5.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Objevovat možnosti práce s koláží
- Rozvíjení fantazie a citlivosti pro barevnou kompozici
- Rozvoj technických dovedností – stříhání, lepení
- Schopnost tvořit a komunikovat s vrstevníky

Výtvarný problém: Varianty papírové koláže – roláže, experimentování s deformací obrazu, rozstříhání a následné skládání obrazu. Hra s nepravidelnými a pravidelnými rytmickými strukturami a poskládání do celku s možnou dokresbou.

Organizace: práce ve dvojici

Motivace: Představení 2 obrazů Jiřího Koláře a následně výběr fotokopie portrétu Mr. Beana, všímáme si výrazu obličeje, mluvíme o emoci a náladě. Zkoušíme mimiku obličeje napodobit, napodobit opačný výraz, náladu. Zkoušíme, jak se tváříme, když nás něco otravuje, pobaví, rozesmutní, ...

Technika: kombinovaná technika - roláž s dokresbou

Pomůcky: podložka, čtvrtka A3, barevné papíry, nůžky, tužka, černý fix, kopie portrétu, lepidlo, xylofon

Postup: Fotokopii portrétu známé osobnosti rozstříhej a pak následně vytvoř nový portrét, zamysli se nad rozprostřenou náladou. Svě dílo dotvoř hlasem, zvukem nebo tóny xylofonu.

Žáci rozstříhají portrét Mr. Beana a 2 barevné papíry nebo 2 kopie – naráž na malé kousky a následně je nalepují na čtvrtku. Dle své představy a dokreslují.

Hodnocení: Obrázky si pověsíme na šňůru nataženou přes zadní část třídy a hodnotíme společně – Otázkou? Umíme napodobit obličej, který jsme vytvořili? Napodobte. Zkusme doplnit hlasem, zvukem (xylofonem) rozprostřenou náladu našeho díla.

Reflexe: Žáci se zamýšlejí nad svou náladou a pocity. Mimikou svého obličeje a doprovodem tónu xylofonu nám prozradí pocity ze své práce. Zda jsou spokojeni „libé“ tóny.

Obrázek 17: Rozprostřená nálada 1

Obrázek 18: Rozprostřená nálada 2

5.4.2 Téma/Námět: Květiny na školní zahradě

Časová dotace: 2 x 45 min

Třída: 3.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Vyjádří podle zadání vlastní zkušenost prožitku reálného světa
- Využívá rozličné materiály, techniky a formáty
- Dovede pojmenovat a charakterizovat prvky použité vlastním vyjádřením

Výtvarný problém: Varianty papírové koláže a koláže z frotáže

Organizace: individuální práce

Motivace: Procházka po školní zahradě, zastávka u záhonů, kde jsou skalničky a další druhy trvalek. Květiny, které nás zaujaly si vyfotíme. Ve třídě pak nechám foto na interaktivní tabuli a k dispozici mám ještě obrázky lučního kvítí na kartičkách, které nechám k dispozici dětem jako předlohu.

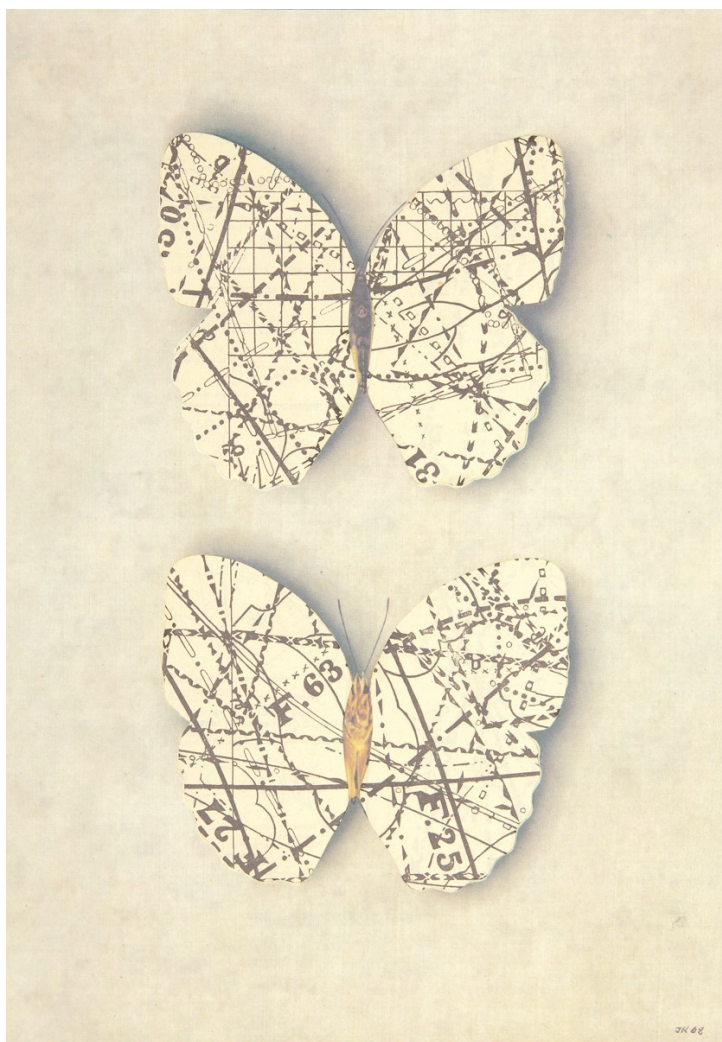
Technika: frotáž voskovým pastelem s dokresbou, koláž z různě barevných papírů

Pomůcky: desky, čtvrtka A4, A3, kousky linolea, plastových kousků se strukturou, kousky barevného papíru s potiskem, voskové pastely, hedvábný papír bílý, tuhé lepidlo, černá fixa

Postup: Žáci pracují individuálně, mají možnost si vybrat formát papíru a zda budou tvořit koláž z frotáže nebo papírovou koláž. Frotážují na jemný hedvábný papír, ze kterého vytrhávají kousky papíru, lepí na čtvrtku a vytvářejí tak motiv květiny. Někteří vytrhávají z kousků barevného papíru s potiskem, používají do své koláž maximálně dvě barvy.

Hodnocení: Hodnotíme nejvýraznější frotáž, zda je vidět struktura a typujeme si, z čeho mohla být vytvořena. K jednotlivým obrázkům květin na kartách nebo fotografiích přiřazujeme hotové koláže.

Reflexe: Jsi se svou prací spokojen? Co se ti podařilo? Co bys příště udělal jinak a možná lépe?

Obrázek 19: Motýli, 1968

Obrázek 20: Květiny na školní zahradě 1

Kresba 1: Květiny na školní zahradě 2

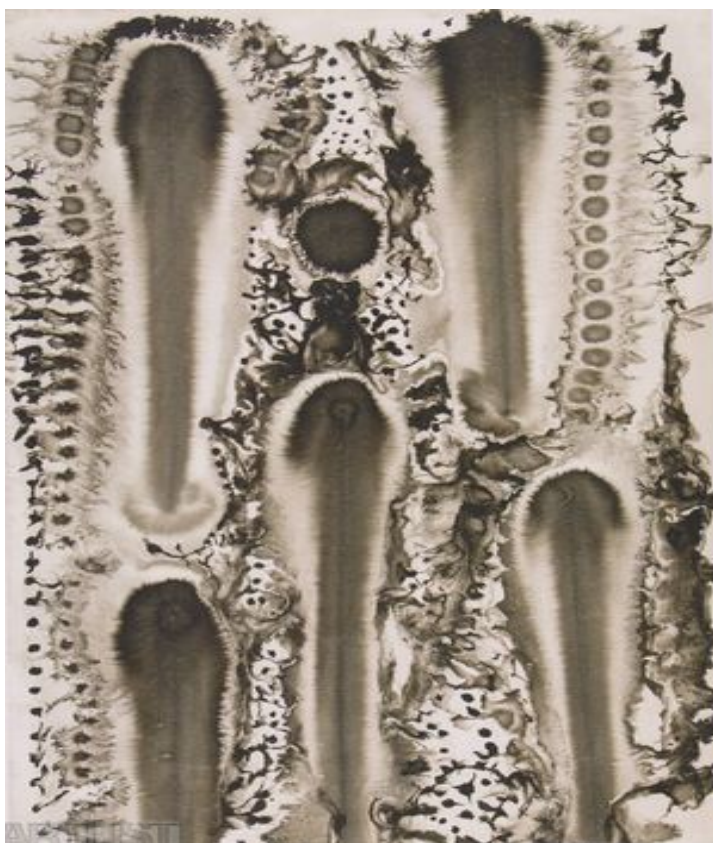
5.5 Vladislav Mirvald

Vynálezce nového výtvarného postupu – kaňkáž

Výtvarník a fotograf – autor originální techniky kaňkáž, zmrzláz,...

Kaňkáže jsou kresby tuší na namočeném nebo tenkou vrstvičkou vody pokrytém papíře.

V jejich podobě se prolíná jednoduchý skladebný řád, vztah řádu a náhody.

Obrázek 21: Kaňkáž, 1962

5.5.1 Téma/Námět: „Kaňkáž – kamufláž“

Časová dotace: 2 x 45 min

Třída: 4.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Rozvíjení fantazie a citlivosti pro barevnou kompozici
- Rozvoj výtvarných dovedností
- Schopnost tvořit a komunikovat s vrstevníky

Výtvarný problém: Experimentování s předlohou výtvarného díla - kaňkáž s koláží

Organizace: Žáci pracují ve dvojici

Motivace: Přes číré sklíčko se děti dívají na živočichy na obrázcích, které si vybraly. Rozhodují se, jakou barvu by zvolily, aby zvíře dobře ukryly. Své postřehy nám sdělí.

Ukázka obrazů Vladislava Mirvalda – kaňkáž

Technika: Malba na mokrý podklad - malbou maskovat vystřižené motivy zvířat, aby následně splynuly s prostorem

Pomůcky: podložka, houbička, čtvrtka A3, barevné fotografie zvířat, nůžky, tužka, tempery, štětec, kelímek na vodu, lepidlo

Postup: Vyber si fotografii živočicha, kterého umístíš do svého obrazu tak, aby „na okamžik“ nebyl vidět...

Žáci si vystrihnou živočicha, kterého nalepí na čtvrtku A3, čtvrtku si navlhčí a jemnými tahy štětce ho ukryjí v prostoru. Volí takové odstíny barev, aby živočich nebyl na první pohled – „okamžik“ spatřen.

Hodnocení: Obrázky si pověsíme na prádelní šňůru a nejprve ze vzdálenosti 10 kroků, zkusíme určit, jakého živočicha ukrývá obraz. Postupně se přibližuje ten, který stále živočicha nenašel. Společně zhodnotíme, komu se „kaňkáž – kamufláž“ opravdu zdařila.

Reflexe: Žáci zhodnotí svou práci. Odpovídají na otázky. Byl tento úkol pro tebe obtížný? Vybral bys příště jiného živočicha? Kterého? Co se ti povedlo? Co bys udělal na svém obrázku příště jinak?

Obrázek 22: Kaňkáž – Kamufláž 1

Obrázek 23: Kaňkáž – Kamufláž 2

Obrázek 24: Kaňkáž – Kamufláž 4

Obrázek 25: Kaňkáž – Kamufláž 3

Vladislav Mirvald

Optické klamy

= vztah řádu a náhody geometricky vymezené plochy

Motivace – obrazy Vladislava Mirvalda a následná hra - zakrývání bílé plochy kartonu kousky černého papíru – různé geometrické tvary.

Obrázek 26: *Kůžel*, 1965

5.5.2 Téma/Námět: Cesta do středu ...

Časová dotace: 2 x 45 min

Třída: 5.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření
- Rozvíjení fantazie a citlivosti pro barevnou kompozici
- Nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytváří, vybírá či upravuje

Výtvarný problém: Experimentování s liniemi– optický klam. Vlastní výběr barev a kresba linií do středu pozorování optických klamů.

Organizace: individuální práce

Motivace: Na interaktivní tabuli žákům promítnu 10 obrázků optických klamů, společně si říkáme, co vše můžeme vidět. Na mazací tabulku si zkusíme nakreslit pavučinu, ukážu žákům, jak bychom si mohli optický klam vytvořit z pavučiny.

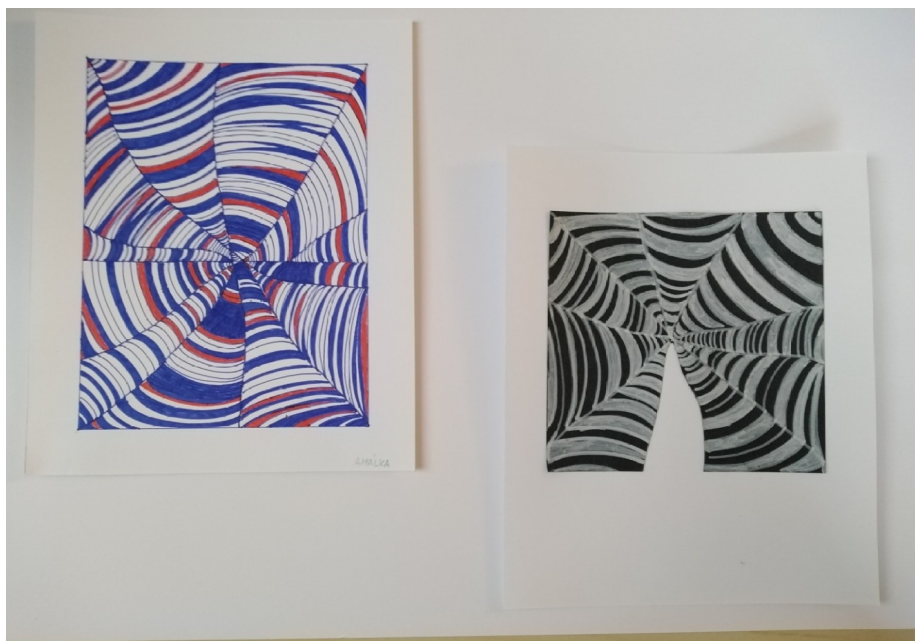
Technika: kresba fixou

Pomůcky: podložka, čtvrtka A4, barevné papíry, nůžky, tužka, barevná fixa

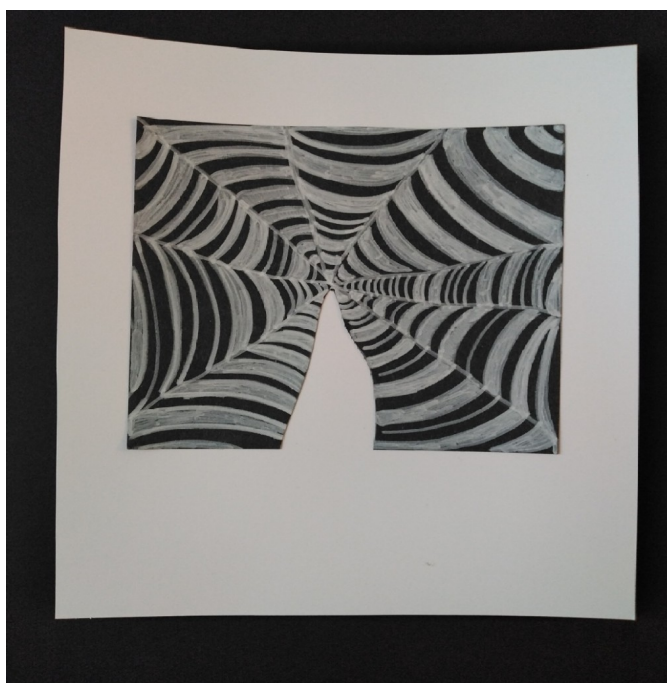
Postup: Ze čtvrtky si odměříme velikost 15 x 15 cm nebo 12 x 17 cm, vystříháme požadovaný formát a tužkou si rozdělíme prostor – vyznačíme si „pavoučí síť“ – kříž. Pak tužkou si předkreslí v jednotlivých částech směr linií – obloučků, které budu kreslit fixou až do středu kříže. Některé linie kreslí zesílené na jiné použijí jiný barevný fix.

Hodnocení: Obrázky si hodnotíme v kruhu. Zkoumáme barevnost, povedenost linií i celkový dojem.

Reflexe: Žáci se rozhodují a prezentují, co bylo na jejich díle asi nejobtížnější, zamýšlí se nad svou „cestou do středu...“ čehosi.

Obrázek 27: Cesta do středu ... 1

Obrázek 28: Cesta do středu ... 2

5.6 Adriena Šimotová

Já a ty

Hluboký zájem o člověka, vztahy a symboliku lidského těla.

Obrázek 29: Tváře, 1996

5.6.1 Téma/Námět: Mraky a já

Časová dotace: 2 x 45 min

Třída: 1.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Rozvíjení fantazie a citlivosti pro barevnou kompozici
- Rozvoj výtvarných dovedností
- Schopnost tvořit a komunikovat s vrstevníky

Výtvarný problém: Zapouštění anilinových barev do mokrého podkladu, obtahování obrysů a hledání běžných motivů

Organizace: individuální práce

Motivace: Kruhem putují chomáčky ovčí vlny, vaty, příze, zmuchlaného hedvábného papíru, žáci mají na očích škrabošku a snaží se pohmatem poznat, které obláčky mají v ruce.

Technika: Malba na mokrý podklad, zapouštění barev a následná dokresba fixem. Žáci do prostoru mraků lepí motiv vracející se vlaštovky a muchláž mraku.

Pomůcky: podložka, anilinové barvy, štětec, černý fix, čtvrtka A3, barevné fotografie vlaštovky, chomáčky ovčí vlny, vaty, zmuchlaného papíru, hedvábný papír, nůžky, kelímek na vodu, lepidlo, voskové pastelky

Postup: Žáci na mokrou čtvrtku nanášejí anilinové barvy, všímají si stop, které štětec na mokrému podkladu vytvoří. Po zaschnutí fixem vytahují obrysy mraků a dokreslují, co určitý mrak znázorňuje – tučňáka, medvěda, maminku,...

Hodnocení: Žáci si vezmou 3 kamínky, dva z nich položí na dva obrázky, které je nejvíce zaujaly a ten třetí položí na svůj obrázek, kterému se věnovali dvě vyučovací hodiny. Hodnotíme barevnost oblohy, motivy mraků, počítáme kolik je na nich velryb, medvědů,...

Reflexe: Žáci odpovídají na otázky. Zvedne ruku ten, kterého objevování mraků zaujalo? Dřepne si ten, kterému se úkol zdál moc těžký? Poskočí si ten, který by chtěl příště tvořit něco podobného.

Obrázek 30: Mraky a já 1

Obrázek 31: Mraky a já 2

Adriena Šimotová

Já a ty

Hluboký zájem o člověka, vztahy a symboliku lidského těla.

Obrázek 32: Tváře, 1986

5.6.2 Téma/Námět: Bosky v trávě

Časová dotace: 2 x 45 min

Třída: 5.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Charakterizuje konkrétní barvu, tvar, objem, povrch, objekt a dove-
de je převést do vlastního vizuálně obrazného vyjádření

- Schopnost tvořit a komunikovat s vrstevníky

- Naslouchat promluvám druhých lidí, porozumět jim, vhodně na ně
reagovat, účinně se zapojovat do diskuse, obhajovat si svůj názor

Výtvarný problém: Experimentování s předlohou výtvarného díla -
kombinovaná technika

Organizace: skupinová práce

Motivace: Žákům zahrají na klavír píseň Travička zelená, kterou si
společně zazpíváme. Po zpěvu si lehneme na koberec, zavřeme oči a vy-
pravujeme si, jaké to je, právě teď ležet v opravdové trávě. Co vidíme, slyší-
me, ... Jak se cítíme?

Technika: Společná muchláž a otisk lidských chodidel

Pomůcky: podložka, karton, houbička, lepidlo, štětec, nůžky, tempery,
kelímek na vodu, čtvrtka A4, jemnější bílý balicí papír

Postup: Žáci si nejdříve vezmou karton o velikosti A3 nebo větší a na
něj nanesou lepidlo a přilepují zmuchlané kousky bílého balicího papíru.
Když je celý karton polepený, vezmou si houbičku a na ni nanášejí odstíny
zelené tempery, které otiskují (tupují) na zmuchlaný papír.

Po zabarvení celého trávníku nechají zaschnout. Na bílou čtvrtku si otisknou svá nabarvená chodidla. Žáci volí barvu, která je jim sympatická. Po zaschnutí otisků, tvar vystříhnou a nalepí do prostoru trávníku.

Hodnocení: Obrázky si rozprostřeme na schodiště, vytvoříme trávník ze schodiště a zhodnotíme - kvalitu otisků chodidel a povedenost trávníku (barevnost a celkový dojem).

Reflexe: Žáci ohodnotí a okomentují, jak se jim pracovalo ve skupině a jak jsou spokojeni se svým trávníkem.

Obrázek 33: Bosky v trávě

5.7 Eva Kmentová

Z abstraktních krajin se stávají krajiny lidského těla – otisky stop rukou, prstů, rtů,...

Ruce – proč jsme rádi, že máme zdravé ruce? Co vyjadřují ruce v pěstí sevřené? Co ruka otevřená? Jak naše ruka vyjádří svobodu?

Obrázek 34: *Tři pěsti*, 1971

5.7.1 Téma/Námět: Má podaná ruka tobě

Časová dotace: 2 x 45 min

Třída: 5.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Charakterizuje konkrétní barvu, tvar, objem, povrch, objekt a dove-
de je převést do vlastního vizuálně obrazného vyjádření

- Schopnost tvořit a komunikovat s vrstevníky

- Naslouchat promluvám druhých lidí, porozumět jim, vhodně na ně
reagovat, účinně se zapojovat do diskuse, obhajovat si svůj názor

Výtvarný problém: Experimentování s předlohou výtvarného díla -
otisk ruky do keramické hlíny

Organizace: individuální práce

Motivace: Eva Kmentová – její ruce a ruce dávnověku. Ukázka foto-
grafií otisků rukou pravěkých lidí v jeskyni Altamira, následná aktivita - Na
plechu mám rozsypanou krupici a sklářský písek, žáci postupně chodí a otis-
kují si své dlaně do krupice a písku, zkoumají vlastní otisk a jeho trvanlivost.
Na druhém plechu je rozválená modelína, také si zkoušejí otisk zavřené
dlaně, pěsti. Vnímají sílu a trvanlivost otisku.

Technika: Práce s keramickou hlínou – hnětení, válení

Pomůcky: podložka, karton, hadřík, voda, štětec, kelímek na vodu,
pravítko, párátko, sklářský písek, krupice, modelína, tempera

Postup: Žáci nejdříve poznávají vlastnosti materiálu – keramické hlíny, v čem se liší od modelíny? Nejprve si v ruce zpracují hroudu hlíny do koule, hnětou a válejí. Pak si na připravený suchý hadřík rozválí kouli na placku o výšce 2 cm, pokud mají rozválenou placku, uhladí si ji a otisknou do ní rozevřenou dlaň se všemi prsty. Pokud jsou se svým otiskem spokojeni, mohou si párátkem „vydírkovat“ r. 2019 a své jméno. Následně bude dílo vloženo do pece, kde proběhne výpal. Příští hodinu si žáci domalují.

Hodnocení: Hliněné podané ruce rozprostřeme na zmuchlaný papír, který znázorňuje jeskyni a podaná ruka je tedy jako otisk. Žáci hodnotí svou práci. Odpovídají na otázky, jak se jim pracovalo, zda jsou spokojeni a mohou svou podanou ruku někomu nabídnout.

Kresba 2: Má podaná ruka tobě 1

Kresba 3: Má podaná ruka tobě 3

Obrázek 35: Má podaná ruka tobě 2

5.7.2 Téma/Námět: Tři sestry v trávě

Časová dotace: 2 x 45 min

Třída: 4.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě a k tvorbě
- Porovná, rozliší a pojmenuje světlejší, tmavší, sytější a bledší odstín

barvy

- Schopnost spolupracovat a komunikovat s vrstevníky

Výtvarný problém: Experimentování s předlohou výtvarného díla. Seznámení s neobvyklým výtvarným nástrojem – lidskou rukou. Zajímavé vyobrazení části lidského těla – ruky jako poupěte, rozkvetlé květiny,...Kresba s domalbou

Organizace: práce ve dvojici

Motivace: Se žáky jdeme na školní zahradu, kde jim představím obraz - ruce Evy Kmentové a ve skupinkách se snaží podobně svými rukama obraz napodobit, vytvářejí tak sochy ze svých těl. Na jednotlivých obrazech si všímáme barevnosti, barevných rukávů, které dětem zakrývají ruce.

Technika: kresba tužkou a domalba

Pomůcky: bílá čtvrtka A3, tužka, štětec, kelímek na vodu, vodové barvy (anilinové)

Postup: Žáci se posadí do dvojice, nejdříve si zkoušejí jak si naaranžují ruce k obkreslení, pak požádají spolužáka, aby jim ruku obkreslil tužkou na čtvrtku. Po obkreslení „naaranžovaných“ rukou vybarvují dle své kreativní představy.

Hodnocení: Hodnotíme na louce školní zahrady, žáci nám představí své „tři sestry“ tak, že svůj obrázek umístí do prostoru louky. Na místo, které pro jeho obraz je nejvhodnější. Společně si projdeme zahradu a pozorujeme „tři sestry“ - ruce v trávě.

Reflexe: V kruhu na louce nám žáci vypráví svůj prožitek, který jej provázel při vlastní tvorbě. Posuzují a promýšlejí další varianty své práce.

Rostlíný, 1971, kresba barevnými tužkami, papír, 68 x 62,5 cm (211)

Obrázek 36: Tři sestry v trávě 3

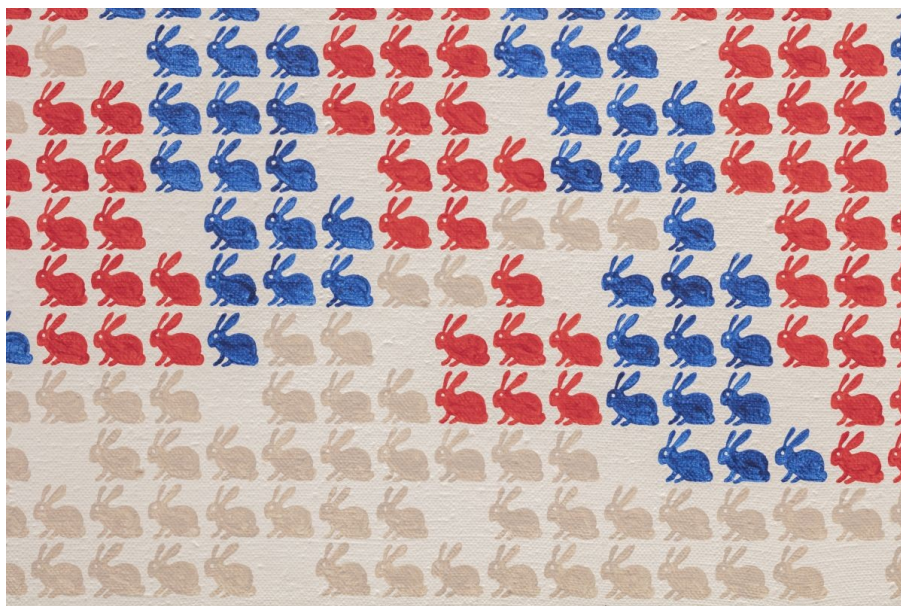
Obrázek 37: Tři sestry v trávě 1

Obrázek 38: Tři sestry v trávě 2

5.8 Zorka Ságlová

Její oblíbeným motivem byli králíci, které pojímala různými technikami a v různých materiálech. U nás v Rumburku pracovala v textilní továrně Bytex, kde své obrazy ztvárňovala tkaním.

Obrázek 39: 2412 králíků, 1987–88

5.8.1 Téma/Námět: Tkaný obraz

Časová dotace: 2 x 45 min

Třída: 5.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě a k tvorbě
- Porovná, rozliší a pojmenuje světlejší, tmavší, sytější a bledší odstín

barvy

- Schopnost spolupracovat a komunikovat s vrstevníky

Výtvarný problém: Seznámení s textilní technikou – nástrojem, tkalcovským stavem. Tkaní na tkalcovském stavu a zhotovení utkaného pouzdra.

Organizace: individuální

Motivace: Žáci odcházejí do dílny, kde mají k dispozici dětské tkalcovské stavy a obrázky Zorky Ságlové – žáci si všímají kombinace barev a střídání a vynechání králíků v řadě. Vnímají, že tak může vzniknout jedinečná barevnost.

Pozvání do naší školy přijala kolegyně, která tkaní má jako svého koníčka. Žákům přinesla na ukázkou zhotovené koberečky, ubrusy, dečky, polštáře, ale také obrazy. Vysvětlila jim postup práce na tkalcovském stavu a názorně jim vše ukázala. Žákům zodpověděla dotazy a společně jsme pomohly dětem začít.

Technika: Tkaní

Pomůcky: Jednoduchý dřevěný malý tkalcovský stav, dva člunky, barevná vlna, nůžky

Postup: Žáci se posadí ke svým tkalcovským stavům, vyberou si barevnou vlnu, kterou by chtěli tkát, rozmyslí si kombinaci barev, které budou střídát. Pomocí dvou člunků proplétají barevnou vlnu skrze napnuté provázky na stavu, tím jim vzniká tzv. dečka. Na konci dečku zakončí, aby se nepárala a navěsí panáčky zhotovené z vlny.

Hodnocení: Hodnotíme společně – na dlouhý stůl si rozprostřeme naše dečky a společně si stůl obejdeme, abychom si prohlédli dečky všech. Hodnotíme zajímavou kombinaci barev, barevnost, hustotu tkaní.

Reflexe: Každý žák zhodnotí svou práci. Odpoví na otázky – palec nahoru, palec dolů, palec uprostřed. Byla pro tebe práce na tkalcovském stavu náročná? Jsi spokojený se svým výrobkem? Chtěl by ses této technice věnovat zase někdy příště?

Kresba 4: Tkaný obraz 1

Obrázek 40: Tkaný obraz 2

5.8.2 Téma/Námět: Strašákova šála

Časová dotace: 2 x 45 min

Třída: 1.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě a k tvorbě
- Experimentovat s netradičními pomůckami, rozeznávat základní geometrické tvary
- Schopnost spolupracovat a komunikovat s vrstevníky

Výtvarný problém: Experimentování s předlohou výtvarného díla – výtvarná hra s tvarem a barvou, kombinace technik

Organizace: skupinová

Motivace: Příběh – Králíci v zelí a hodný strašák

Žáci poslouchají pohádku o neposlušných králících, kteří běhali do zahrádky na zelí. I přestože tam byl strašák, králíci chodili na zelí dál a nedbali, že všechno zelí v řádku snědí. Netušili, že jejich polní přítel strašák se cítil úplně zbytečný a dlouho přemýšlel, jak to udělat, aby králíci byli spokojeni a on se necítil zbytečný. Chtěl se s nimi domluvit, že má také svou práci a musí alespoň 1 hlávku zelí vždy v každém řádku uhlídat. Jedna hlávka zelí tedy musí zůstat nesnědená. Králíci byli rádi, že je hlídá před nebezpečnou liškou, a proto s návrhem souhlasili. Zelí si baštili vesele dál, ale vždy v celém řádku jedna hlávka zůstala celá.

Technika: Otisk plastových víček a textilní hra

Pomůcky: desky, plastová víčka (různé druhy a velikosti), tempery, voda, hadřík, štětec, bílá čtvrtka s obrysem tvaru šály, děrovačka, nůžky, barevné kousky vlny

Postup: Žáci si nejdříve ze čtvrtky vystříhnou motiv šály, děrovačkou jim vytvořím dírky na každé straně, do každé dírky si přivážou provázek vlny dlouhý 10 cm jako třásínku, vlnu do každé dírky provléknou a udělají uzlík. Pak si připraví 2 odstíny – tempery, jejichž stopu budou kombinovat v řadě. Př. otisky víčka samé modré a na konci jeden žlutý, v druhé řadě se to změní, ale zase pouze jeden musí být žlutý (jako nesněžená hlávka zelí) Tzn. Zkuste na řádku vždy jedno zelí zanechat, odlišit ho jinou barvou, ať má strašák radost.

Hodnocení: Šály si pověsíme na prádelní šňůru, aby nám uschly a my si je tak mohli lépe prohlédnout. Hodnotíme dodržení kombinace dvou barev „v řádku“ – v řádku musí vždy být jeden otisk jinou barvou – jako nesněžená hlávka zelí.

Reflexe: Žáci odpovídají na otázky – Jak se ti pracovalo touto technikou? Co ti dělalo největší potíže? Co by sis pochválil/a? Jaké barvy jsi použil/a? Kolik hlávek zelí ti zůstalo?

Obrázek 41: Strašákova šála 1

Kresba 5: Strašákova šála 2

5.9 Ivan Kafka

Land art – ozvláštnění přírody

Prostorová instalace vyplněná ze špejlí. Je to moře? Je to strniště? Je to bojiště?...

Co je to?

Obrázek 42: *To samé v bleděmodrém*, 1981

5.9.1 **Téma/Námět: Cesta ze začarovaného lesa**

Časová dotace: 2 x 45 min

Třída: 1.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Rozvíjet fantazii a tvořivost
- Experimentovat s netradičními pomůckami
- Schopnost spolupracovat a komunikovat s vrstevníky

Výtvarný problém: Experimentování s předlohou výtvarného díla – ozvláštnění přírody

Organizace: práce ve skupině

Motivace: Žáci znají pohádku O perníkové chaloupce – společně si ji připomeneme. Vědí, že děti prchají z lesa od zlé ježibaby a jak je ta cesta z lesa náročná – z nebezpečí do bezpečí. Jako když si děti dělaly značky, aby našly cestu zase zpátky domů. My si vytvoříme také takový začarovaný les, a abychom našli cestu z lesa tak naše značky místo drobečků budou borové šišky (a ty se jen tak nerozpustí).

Technika: land art – prostorové dílo

Pomůcky: dřevěné špejle, borové šišky

Postup: Žáci se pokusí pomocí špejlí vytvořit cestu, kterou si zkusí projít, aniž by se dotkli špejlí. Podél cesty umístí borové šišky, jako znamení správné cesty.

Hodnocení: Hodnotíme společně – jak by se nám z takového lesa utíkalo? Je pro nás cesta čitelná?

Reflexe: Žák se zamýšlí nad svou prací ve skupině? Měl prostor pro svůj nápad,... Je spokojený se svou cestou?

Obrázek 43: Cesta ze začarovaného lesa

5.9.2 Téma/Námět: Moje cesta z lesa

Časová dotace: 2 x 45 min

Třída: 5.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Rozvíjet fantazii a tvořivost
- Experimentovat s netradičními pomůckami
- Schopnost spolupracovat a komunikovat s vrstevníky

Výtvarný problém: Experimentování s předlohou výtvarného díla – land art a vícesmyslová hra

Organizace: práce ve skupině

Motivace: Moje cesta z lesa – vytvoř nezapomenutelnou cestu k domovu nebo bezpečnou cestu z lesa

Technika: Land art – prostorový objekt a hra s přírodninou

Pomůcky: prostor lesa, přírodniny z lesa, škraboška, fotoaparát

Postup: Žák pracuje ve skupině, vyznačí si společně z klacíků obvod cesty a do jejího prostoru pokládají různé druhy přírodnin a skládají je k sobě po částech - jedna část, mechová, druhá část ze šišek, třetí část kapradina,... Když je skupina hotová, bosou nohou si každý vyzkouší přejít po své cestě. Pro intenzivnější prožitek si žák zakryje oči škraboškou a spolužák ze skupiny ho vede za ruku. Pak se vymění.

Hodnocení: Hodnotíme společně povedenost a originalitu a celkový dojem díla.

Reflexe: Žáci hodnotí společně v kruhu skupinovou práci. Zamýšlí se nad otázkami. Jak se pracovalo ve skupině? Splnilo dílo tvé očekávání ve skupině? Bylo ti příjemné procházet se po cestě? Měl jsi s něčím nepřekonatelný problém?

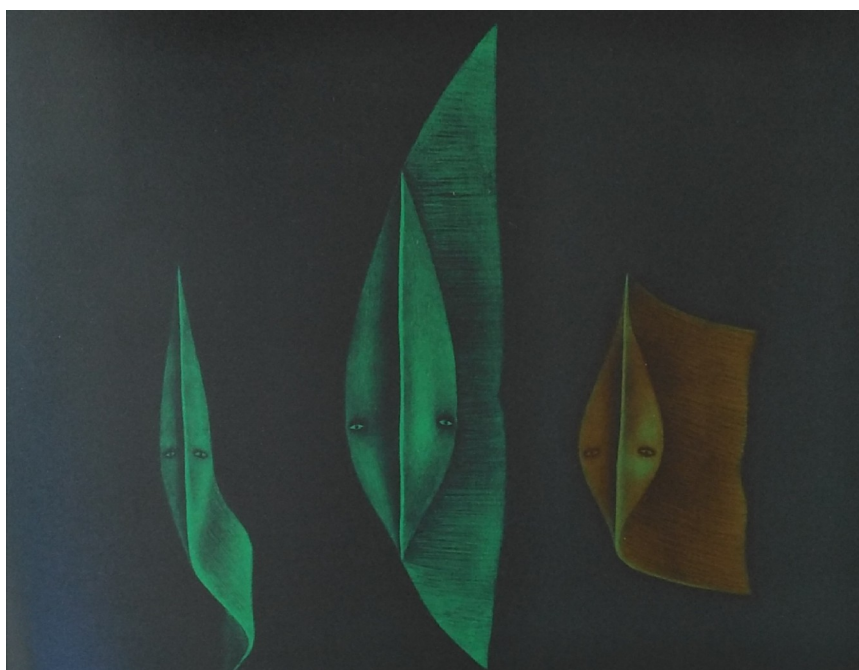
Obrázek 44: Cesta z lesa 1

Obrázek 45: Cesta z lesa 2

5.10 Petr Nikl

Kdo je ilustrátor? Umělec, který miluje obrázky stejně jako literaturu. Sbírá dojmy a zážitky v každé oblasti, kde se ocitne. Svě kresby se snaží oživit a vdechnout jim věrohodnost. Každý ilustrátor, který vypráví svůj příběh prostřednictvím obrázků musí být opatrný, protože dětem text ztvární a zreální. Schneiderová, (2013, s. 181).

Obrázek 46: *O Rybábě a Mořské duši*, 2002

Na dně hlubiny je kluzko, na dně hlubiny je úzko, na dně hlubiny je klid, kdo chce, může ten klid pít.

5.10.1 Téma/Námět: Pohádka o Rybabě a mořské duši

Časová dotace: 2 x 45 min

Třída: 5.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Rozvíjet fantazii a tvořivost
- Experimentovat s netradičními pomůckami
- Schopnost spolupracovat a komunikovat s vrstevníky

Výtvarný problém: Experimentování s předlohou výtvarného díla - Propis a protisk z koláže. Experimentování s otisky různých geometrických tvarů a následná dokresba.

Organizace: práce ve skupině

Motivace: Četba z knihy Petra Nikla, pohádka O Rybabě a mořské duši, ukázka obrázků hlubin oceánu, prapodivné ryby. Žáci mají k dispozici dřevěné geometrické tvary a zkoušejí z nich vytvořit prazvláštní ryby. Technika: kombinace technik – propis a protisk – nepravá grafická technika (monotyp), dokresba a písmenková koláž

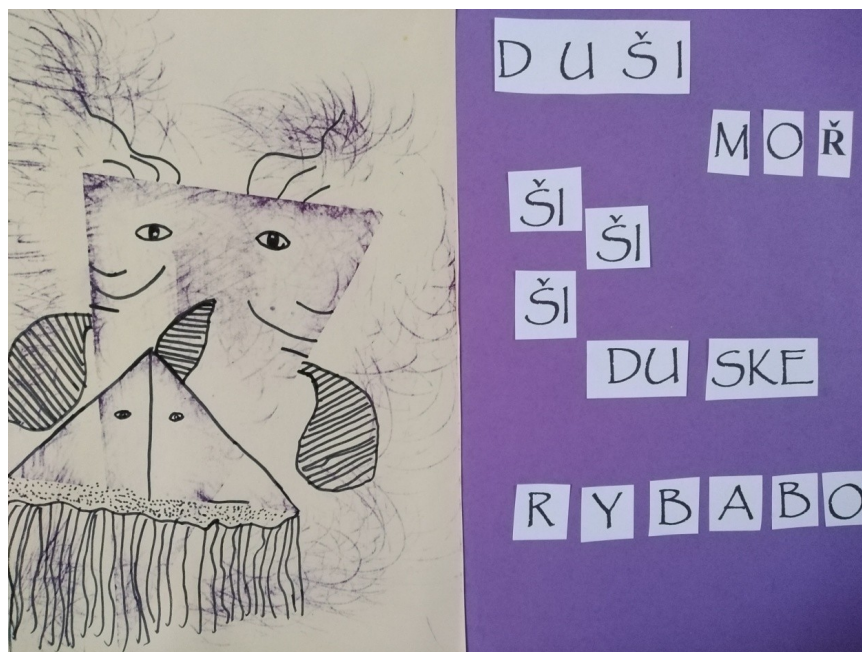
Pomůcky: podložka, papír velkého formátu, kousky strukturovaného papíru, tapety, vytištěná písmena, kuličkový lis Kulísek, kopírovací papír, tempery, štětec, kelímek, voda, fix

Postup: Žák si vytvoří na kopírovací papír koláž z geometrických tvarů (prazvláštní ryby), zakryje koláž papírem, přidrží a postupně přejíždí kuličkovým lisem, dokreslí tužkou jemnější motivy. Po odkrytí následně otiskne slunce, kameny, vlny, ... prazvláštní ryby dokreslí.

Hodnocení: Hodnotíme společně, barevnost, tvar, zdařilost protisku a propisu.

Žák vypráví svůj příběh ryby na obrázku.

Reflexe: Žák se zamýšlí nad svou prací, Co by tam ještě mohlo být? Co je zdařilé? A zda ho technika zaujala a chtěl by s ní pracovat někdy příště.

Obrázek 47: O Rymbábě a Mořské duši 1

Obrázek 48: O Rymbábě a Mořské duši 2

5.10.2 Téma/Námět: Pohádka o Rybabě a mořské duši

Časová dotace: 2 x 45 min

Třída: 1.

Výchovně vzdělávací cíl:

- Rozvíjet fantazii a tvořivost
- Seznámit žáky s pohádkou a technikou suchého pastelu
- Schopnost spolupracovat a komunikovat s vrstevníky

Výtvarný problém: Vytváření představ hlubinných ryb dle geometrických šablon, dokresba dle vlastního kreativního ztvárnění.

Organizace: práce ve dvojici

Motivace: Četba z knihy Petra Nikla, pohádka O Rybabě a mořské duši, ukázka obrázků hlubin oceánu, prapodivné ryby. Žáci mají k dispozici dřevěné geometrické tvary a zkouší z nich vytvořit prazvláštní ryby.

Technika: kombinace technik – malba a kresba suchým pastelem

Pomůcky: podložka, čtvrtka A3, černá tempera, štětec, voda, kelímek na vodu, suché pastely, šablona trojúhelníků, čtverce a obdélníku, lak na vlasy.

Postup: Žák si namaluje bílou čtvrtku černou temperou, natírá plochým štětcem celou plochu. Po zaschnutí nakreslí suchým pastelem prazvláštní rybu Rybabu a jiné další ryby z hlubiny. Tvary ryb kreslí pomocí obkreslováním šablon a následně dokreslí dle vlastní představy. Po dokončení díla zafixujeme obrázek lakem.

Hodnocení: Hodnotíme společně, barevnost, tvar ryby a také temnou hlubinu, ve které žije.

Žák vypráví svůj příběh ryby na obrázku.

Reflexe: Žák se zamýšlí nad svou prací, Co by tam ještě mohlo být? Co je zdařilé? A zda ho technika zaujala a chtěl by s ní pracovat někdy příště.

6 Pretest

Pro zjištění představy ohledně současných českých umělců u žáků 5. ročníku 1. stupně ZŠ Pastelka, o. p. s. v hodinách výtvarné výchovy.

V této práci byl pretest bohužel bezpředmětný, poněvadž jen dva žáci uvedli jako výtvarníka Petra Nikla, protože mají doma knihu. Jinak žádného umělce z mého výběru bohužel neznali. Všichni uváděli jen ilustrátory dětských knih, které znali z čítanky nebo dětských knížek.

7 Posttest

Všechna díla v této práci skutečně tvořili žáci naší školy. Původně jsem svou práci cílila na své žáky z 5. třídy. Kolegům se můj záměr líbil a tak mě oslovili, zda bych vytvořila metodické listy i pro žáky nižších ročníků a měla jsem tak možnost je také zrealizovat. Poslední metodický list pro žáky 1. třídy – Petr Nikl jsem už bohužel zrealizovat nestihla z důvodu uzavření školy v nouzovém stavu.

Na druhou stranu se mi podařilo, představit současné české výtvarné umělce německým kolegům a jejich žákům ze sousedního Ebersbachu, kteří se účastní výměnného vyučování při setkávání dnech na naší škole v rámci tzv. přeshraniční partnerské spolupráce.

Na konci každé hodiny proběhla reflexe a žáci vyplnili hodnotící list, abych měla zpětnou vazbu k proběhlé hodině. Vyplněné hodnotící listy jsou součástí přílohy.

Posttest proběhl po pěti odučených hodinách u žáků 5. třídy– vytvořila jsme kratičký dotazník, ve kterém žáci uvádějí informace o současných českých umělcích, které získali z těchto hodin. Přikládám v příloze.

Jsem přesvědčena, že umělci, které jsem dětem představila v hodinách výtvarné výchovy, je obohatili svou kreativitou a poskytli jim prostor pro netradiční hodiny výtvarné výchovy. Vnímám, že někteří žáci se s autory ztotožňovali nebo jim byli blízcí svým sdělením-tématem. Současné náměty i myšlenky byly pro mě samotnou snazší pro motivaci – jak přiblížit současného umělce žákům 1. stupně základní školy pro samotnou tvorbu ve třídě.

Potěšilo mě, že někteří žáci na konci hodiny zhodnotili, že představovaný umělec patří také mezi velké Čechy a že jsou rádi, že je to náš umělec. Uvědomění si sounáležitosti k naší zemi a češství.

8 Závěr

Cílem mé práce bylo vybrat 10 současných českých malířů a sochařů a představit jejich charakteristickou tvorbu žákům 5. třídy. Setkání s umělci mělo přidanou hodnotu v praktickém využití ve výtvarné výchově. Všechny 10 vypracovaných metodických listů jsem zrealizovala v hodinách výtvarné výchovy. V rámci „dvouhodinovek“ jsem byla schopná uskutečnit hodinu i s následnou reflexí, která je nedílnou součástí hodiny. Vedení školy bylo mému zájmu nakloněné a tak jsem měla možnost vytvořit dalších 10 metodických listů a následně je i zrealizovat. Mohla jsem tedy přiblížit současné umělce také jiným ročníkům a svým kolegům.

V ověření vzdělávací činnosti projektu se můj předpoklad potvrdil: Žáci o výtvarném umělci slyšeli poprvé, až v hodinách výtvarné výchovy. Měla jsem tak jedinečnou možnost prvního představení – experimentování s předlohou výtvarného díla. Následnou reflexí a hodnotícím listem jsem zjistila v závěru hodiny, že všichni žáci 5. třídy si zapamatovali jméno umělce, jeho představené dílo a snažili se s mou pomocí objektivně zhodnotit svou práci a proběhlou hodinu.

Díky začlenění německých žáků do výuky v rámci tzv. setkávání dnů, získala má práce – přeshraniční rozsah. Fakt, že v nedalekém Ebersbachu, žáci 5. třídy znají jméno Zorky Ságlové nebo Zdeňka Sýkory, mě velmi těší. Ve výtvarné hře žáci neměli problém s komunikační bariérou, jako by byla upozaděna při tvořivé činnosti.

Diplomová práce by mohla posloužit kolegům – učitelům, jako námět či inspirace do hodin výtvarné výchovy. Bylo pro mě zcela zásadní, právě v naší malé škole ve Šluknovském výběžku, povznést současné české umělce. Mou přidanou hodnotou byl také zájem rodičů, kteří cíleně a se zájmem navštěvovali naše malé výstavy, tvorby žáků 5. třídy, které byly často umístěné v netradičních prostorách – půda školy, zahradní plot na školní zahradě, schodiště nebo altánek a měli tak možnost seznámit se s výše jmenovanými umělci ve výtvarném oboru.

Přála bych si tento svůj „sborník“ prací obohatit o další neméně významné umělce a zase prostřednictvím výtvarné hry je přiblížit dětem prvního stupně naší základní školy.

9 Zdroje

9.1 Knižní zdroje

BABYRÁDOVÁ, H. 2005. Výtvarná dílna, Praha: Triton, ISBN 80-7254-705-4.

BIRD, M. 2017. Dějiny umění v příbězích pro děti - Van Goghova hvězdná noc, Praha: Albatrosmedia. ISBN 978-80-264-1691-3.

ČÁP, J., MAREŠ, J., 2007. Psychologie pro učitele. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-273-7.

ČAPEK, R., 2015. Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnotících metod. Praha: Grada Publishing, Pedagogika. ISBN 978-80-247-3450-7.

DVOŘÁKOVÁ, H., Výtvarná výchova na 1. stupni. Havlíčkův Brod: TOBIÁŠ. ISBN 80-85808-46-3.

GAVORA, P., 2010. Úvod do pedagogického výzkumu. 2., rozš. české vyd. Překlad Vladimír Jůva, Vendula Hlavatá. Brno: Paido, 261 s. ISBN 978-80-7315185-0.

HAZUKOVÁ, H. a ŠAMŠULA P., 1991. Didaktika výtvarné výchovy. Praha: Karolinum. ISBN 80-7066-368-5.

KAVČÁKOVÁ, A. a MALIVA, J., 1994. Úvod do výtvarné výchovy. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-706-7383-4.

LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D., 2006. Vývojová psychologie. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-1284-0.

LOSOS, L., 1995. Techniky malby. Vyd. 2. Ilustrace Yvetta Oulíková. V Praze: Aventinum, 191 s. Umělcova dílna. ISBN 80-852-7746-8.

NIKL, P., 2002. O Rybabě a Mořské duši. Praha: Meandr, 2007. ISBN 978-80-86283-06-7.

PLUMMER, D., 2018. Hry pro rozvoj všímavosti u dětí. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1308-6.

- POŠAROVÁ, M., 2012. Výtvarné vyjadřování 3: (prostorová tvorba). Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, ISBN 978-80-7372-837-3.
- ROESELLOVÁ, V. 2003. Didaktika výtvarné výchovy V., nejen pro základní umělecké školy. Přepřac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. ISBN 80-729-0129-10.
- SCHNEIDEROVÁ, E., 2013. Aktivita k rozvíjení vyjadřovacích dovedností u dětí. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0375-9.
- SKALKOVÁ, J., 2007. Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1821-7.
- SLAVÍKOVÁ, V., SLAVÍK J., 2007. Dívej se, tvoř a povídej! Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-322-2.
- STARÝ, K., 2016. Formativní hodnocení ve výuce. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1001-6.
- ŠKALOUDOVÁ PUCHMAJEROVÁ, Lucrezia a Hana VALEŠOVÁ, 2008a. Úvod do didaktiky grafiky. Liberec: TUL. ISBN 978-80-7372-420-7.
- ŠKALOUDOVÁ PUCHMAJEROVÁ, Lucrezia a Hana VALEŠOVÁ, 2008b. Úvod do didaktiky kresby. 2. vyd. Liberec: TUL. ISBN 978-80-7372-421-4.
- ŠVARČÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K., 2014, Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách, Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0644-6.
- UHLÍŘ, J., 2002. Tvoříme ve stylu známých malířů. Praha: Portál. ISBN 80-7178-670-5.
- VAGNEROVÁ, M., 2012. Vývojová psychologie, dětství a dospívání. 2. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2153-1.
- VANČÁT, J., 2007. Výchova k tvořivosti ve Školním vzdělávacím programu. Praha: EduArt. ISBN 978-80-86783-20-8.
- VONDROVÁ, P., 2001. Výtvarné techniky pro děti: hry a výtvarné činnosti pro děti. Praha: Portál. ISBN 80-7178-583-0.

9.2 Internetové zdroje

FIŠER, Marcel, Johanka LOMOVÁ a spol. Artlist. *Artlist.cz* [online]. Praha 7:

WebArchiv, 2018, 2018 [cit. 2020-06-28]. Dostupné z: <http://www.artlist.cz>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Msmt.cz* [online].

Praha 1: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2013, 2013 [cit. 2020-06-28].

Dostupné z: <https://www.msmt.cz/>

9.3 Zdroje obrázků:

Obrázky v tabulce č.1:

- Jan Pohribný. In: Cs *wikipedia.org* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Pohribn%C3%BD#/media/Soubor:Jan_Pohribn%C3%BD_\(2013\).jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Pohribn%C3%BD#/media/Soubor:Jan_Pohribn%C3%BD_(2013).jpg)
- Zdeněk Sýkora. In: *Denik.cz* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/galerie/z-dila-zdenka-sykory.html?photo=3>

Obrázky v tabulce č.2:

- Zdeněk Beran. In: Cs.*wikipedia.org* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Zden%C4%9Bk_Beran#/media/Soubor:Zden%C4%9Bk_Beran_\(2014\).jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Zden%C4%9Bk_Beran#/media/Soubor:Zden%C4%9Bk_Beran_(2014).jpg)
- Jiří Kolář. In: Cs.*wikipedia.org* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Ji%C5%99%C3%AD_Kol%C3%A1%C5%99#/media/Soubor:Ji%C5%99%C3%AD_Kol%C3%A1%C5%99.jpg

Obrázky v tabulce č.3:

- Vladislav Mirvald. In: Cs.*wikipedia.org* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Vladislav_Mirvald#/media/Soubor:Jiri_Jiroutek_Mirvald_Vladislav,_Louny_1999.jpg
- Adriena Šimotová. In: Cs.*wikipedia.org* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Adriena_%C5%A0imotov%C3%A1#/media/Soubor:Karel_Kukl%C3%ADk,_portr%C3%A9t_Adrieny_%C5%A0imotov%C3%A9,_60._1%C3%A9ta.jpg

Obrázky v tabulce č.4:

- Eva Kmentová. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Eva_Kmentov%C3%A1#/media/Soubor:Karel_Kukl%C3%ADk,_portr%C3%A9t_Evy_Kmentov%C3%A9,_60._l%C3%A9ta.jpg
- Zorka Ságlová. In: *Ceskatelevize.cz* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: https://www.ceskatelevize.cz/program/porady/10419676635/foto09/412235100221002_saglova-2u.jpg
- Obrázky v tabulce č.5:
- Ivan Kafka. In: *Vltava.rozhlas.cz* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: https://vltava.rozhlas.cz/sites/default/files/styles/cro_16x9_tablet/public/a41d39a1353452146016e993f6322076.jpg?itok=th_xmdTGxtamp=1519911168
- Petr Nikl. In: *Meander.cz* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: https://www.meander.cz/user/documents/upload/gallery/nikl_petr_220_0.jpg

Obrázek 1:

Jan Pohribný: Talati, 1998. In: *Fotoaparát.cz* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: <https://www.fotoaparát.cz/storage/a/19/1921/cbm033j3-1998-talati.jpg>

Obrázek 5:

Zdeněk Sýkora: Linie č.100, 1992. In: *Artplus.cz* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: <https://www.artplus.cz/uploads/articleGallery/1510/1.jpg>

Obrázek 9:

Zdeněk Beran: Výlez, 1965. In: *Artlist.cz* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: https://www.artlist.cz/uploads/tx_artlist/6830-79.jpg

Obrázek 14:

Jiří Kolář: Vyznamenání Boženy Němcové (diptych), 1994. In: *Artnet.com* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: <http://www.artnet.com/artists/jiri-kol%C3%A1%C5%99/honour-of-bo%C5%Beena-n%C4%9Bmcov%C3%A1-diptych-ukIy3rY5rbK-PMkksk0HVjw2.jpg>

Obrázek 17:

Jiří Kolář: Motýli, 1968. In: *Cz.pinterest.com* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/862087553652433615/>

Obrázek 19:

Vladislav Mirvald: Kaňkáž, 1962. In: *Artlist.cz* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: https://www.artlist.cz/typo3temp/_processed_/csm_1_26_d01a831d63.jpg

Obrázek 24:

Vladislav Mirvald: Kužel, 1965. In: *Artlist.cz* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: https://www.artlist.cz/typo3temp/_processed_/csm_6_16_012c851d07.jpg

Obrázek 27:

Adriana Šimotová: Tváře, 1996. In: *Pictura.cz* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: https://www.pictura.cz/exponaty/shi_res/EC-8557.jpg

Obrázek 30:

Adriana Šimotová: Tváře, 1986. In: *Artlist.cz* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: https://www.artlist.cz/typo3temp/_processed_/csm_6746-adrienatvare2_adriana_9553eff237.jpg

Obrázek 32:

Eva Kmentová: Tři pěsti, 1971. In: *Artlist.cz* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: <http://www.artnet.com/artists/eva-kmentov%C3%A1/t%C5%99i-p%C4%9Bst%C4%9B-xRur-xATDJns1bU4VUPfdAw2>

Obrázek 37:

Zorka Ságlová: 2412 králíků, 1987–88. In: *Artlist.cz* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: https://www.artlist.cz/typo3temp/_processed_/csm_218-saglova_zorka-15_2412kliku-1984-15_68bc053899.jpg

Obrázek 40:

Ivan Kafka: To samé v bledě modrém, 1981. In: *Artlist.cz* [online].
[cit. 2020-06-29]. Dostupné z: https://www.artlist.cz/typo3temp/_processed_/csm_1483-kafka_ivan_to_same_v_bledemodrem_1990_25011cf34c.jpg

Obrázek 44:

Petr Nikl: O Rybábě a Mořské duši, 2002. In: *Artlist.cz* [online]. [cit. 2020-06-29]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/petr-nikl-881/.jpg>

10 Přílohy

Příloha A

Příloha: Hodnoticí list žáka

Jak se ti líbila dnešní hodina? Vybarvi.

Co tě dnes v hodině zaujalo/líbilo? _____

Co se ti dnes povedlo? _____

Co bys příště udělal jinak? _____

Jak se ti pracovalo ve dvojici, ve skupině? _____

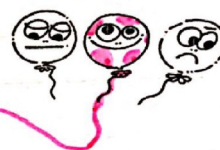
Co se ti na dnešní hodině nelíbilo? _____

Příloha B:

Příloha: Hodnoticí list žáka

Anička J.

Jak se ti líbila dnešní hodina? Vybarvi.

Co tě dnes v hodině zaujalo/líbilo? Hodně mě dnes bavila kamoufláž maskování zvířat

Co se ti dnes povedlo? Povedlo se mi úplně ukázat hada.

Co bys příště udělal jinak? Líbilo mi to, chtěla bych ukázat další zvířata.

Jak se ti pracovalo ve dvojici, ve skupině? X

Co se ti na dnešní hodině nelíbilo? Mám ráda zvířata, mělo to pro mě těžké.

Příloha C:

Viki

Posttest – 1. část (5 českých výtvarníků)

1. Díla Jana Pohribného jsou specifická – světelnou hrou, čím zachycuje tento okamžik?

Vzpomeň si, že pracuje se sněhem, ledem, kameny...

dopíš Fotoaparát

2. Zdeněk Sýkora tvořil obrazy z linií – pracoval na počítači nebo na tkalcovském stavu? Podtrhni správné

3. Zdeněk Beran tvořil instalace krásné a malebné nebo temné až syrové?

(Vzpomeň si na obraz Výlez) Podtrhni správné

4. Napiš celé jméno významné autorky pohádkových knih, které se Jiří Kolář svým dílem poklonil?

Díptych věnovaný

Božně Němcové

5. Vladislav Mirvald – vzpomeň na náš obraz ukrývání zvířátek s názvem kamufláž, jakou technikou jsi použil?

Podtrhni správné

muchláž

kaňkáž

Příloha D:

Kája

Posttest – 1. část (5 českých výtvarníků)

1. Díla Jana Pohribného jsou specifická – **světelnou hrou**, čím zachycuje tento okamžik?

Vzpomeň si, že pracuje se sněhem, ledem, kameny...

dopíš foťákem

2. Zdeněk Sýkora tvořil obrazy z linií – pracoval na počítači nebo na **tkalcovském stavu**? **Podtrhni správné**

3. Zdeněk Beran tvořil instalace **krásné a malebné** nebo temné až syrové?

(Vzpomeň si na obraz Výlez) **Podtrhni správné**

4. Napiš celé jméno významné autorky pohádkových knih, které se Jiří Kolář svým dílem poklonil?

Díptych věnovaný Boženě Němcové

5. Vladislav Mirvald – vzpomeň na náš obraz ukrývání zvířátek s názvem kamufláž, jakou technikou jsi použil?

Podtrhni správné mauchláž

kaňkáž

Příloha E:

Miloš

Posttest – 2. část (5 českých výtvarníků)

1. Adriena Šimotová často pracovala s otisky čeho

dopiš TYA'RE....., protože měla hluboký zájem o člověka.

2. Eva Kmentová vyjadřovala radost, smutek, vzdor ztvárněním, které části lidského těla? dopiš RUCE.....

3. Zorka Ságlová ráda ztvárňovala své oblíbené domácí zvíře.

Podtrhni správné - prase králíka slepici

4. Petr Nikl napsal a ilustroval knihu O Rybabě a

Podtrhni, kde se příběh odehrává

v rybníku

v moři

na souši

5. Ivan Kafka – tvořil Land art – krajinné umění pomocí kterého materiálu?

Dopiš... ŠPEJLE..... Dá se land art vytvořit také

v tělocvičně? Zakroužkuj ano

ne

Příloha F:

Kačka N.

Posttest – 2. část (5 českých výtvarníků)

1. Adriena Šimotová často pracovala s otisky čeho
dopiš ..lidského.. *odliuj*, protože měla hluboký zájem o člověka.
2. Eva Kmentová vyjadřovala radost, smutek, vzdor ztvárněním, které části lidského těla? **dopiš** *lma*.....
3. Zorka Ságlová ráda ztvárňovala své oblíbené domácí zvíře.
Podtrhni správné - prase králíka slepici
4. Petr Nikl napsal a ilustroval knihu O Rybabě a
Podtrhni, kde se příběh odehrává
v rybníku v moři na souši
5. Ivan Kafka – tvořil Land art – krajinné umění pomocí kterého materiálu?
Dopiš *řepu*..... Dá se land art vytvořit také v tělocvičně? **Zakroužkuj** ano ne